

TURISTIČKE ATRAKCIJE OPĆINE VINICA U FUNKCIJI RAZVOJA RURALNOG TURIZMA

Zrinski, Tomislav

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Križevci college of agriculture / Visoko gospodarsko učilište u Križevcima**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:185:776109>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Križevci University of Applied Sciences](#)

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVCIMA

TOMISLAV ZRINSKI, student

**TURISTIČKE ATRAKCIJE OPĆINE VINICA U FUNKCIJI
RAZVOJA RURALNOG TURIZMA**

ZAVRŠNI RAD

Križevci, 2015.

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVCIMA

Preddiplomski stručni studij *Poljoprivreda*

TOMISLAV ZRINSKI, student

**TURISTIČKE ATRAKCIJE OPĆINE VINICA U FUNKCIJI
RAZVOJA RURALNOG TURIZMA**

ZAVRŠNI RAD

Povjerenstvo za obranu i ocjenu završnog rada:

1. Sandra Kantar, mag.educ.soc., v.pred. -Predsjednik/ca povjerenstva
2. Dr.sc. Kristina Svržnjak, prof.v.š. -Mentor/ica član/ica povjerenstva
3. Dragutin Kamenjak, dipl.ing, v.pred. -Član/ica povjerenstva

Križevci, 2015.

Sadržaj

1. UVOD	1
2. PREGLED LITERATURE	3
2.1. Odnos turističke atrakcijske i turističke resursne osnove	3
2.2. Ruralni turizam i turističke atrakcije.....	4
2.3. Općina Vinica	6
3. MATERIJALI I METODE ISTRAŽIVANJA	8
4. REZULTATI I RASPRAVA	10
4.1. Geološke značajke prostora	10
4.2. Zaštićena prirodna baština	15
4.3. Zaštićena kulturno-povijesna baština.....	17
4.4. Kultura života i rada	18
4.5. Znamenite osobe i povijesni događaji.....	24
4.6. Manifestacije.....	27
4.7. Kulturne i vjerske ustanove	28
4.7.1. Kulturne ustanove	28
4.7.2. Vjerske ustanove.....	30
4.8. Sportsko-rekreacijske građevine i tereni.....	32
4.9. Atrakcije zbog atrakcija - tradicijsko graditeljstvo u općini Vinica	33
4.10. Ideje za razvoj ruralnog turizma na području općine Vinica.....	34
4.11. Problemi u razvoju ruralnog turizma na području općine Vinica	36
4.12. SWOT analiza razvoja ruralnog turizma na području općine Vinica	38
5. ZAKLJUČAK	40
6. LITERATURA	43
SAŽETAK	45

1. UVOD

Turističke atrakcije su od velike važnosti za razvoj bilo koje vrste turizma. Svaka atrakcija koja se nalazi na nekom području privlači znatiželjnike, turiste, goste i prolaznike na svoje područje i takvo područje čini prepoznatljivim, pristupačnijim, a samim time pozitivno utječe na zajednicu. Danas je poznato da postoji mnogo vrsta turizama koji se prilagođavaju i provode u onom obliku prema području na kojem se odvija i prema mogućnostima koje to područje posjeduje. Vrlo je bitno uočiti kakve mogućnosti i atrakcije ima određeno područje u nekoj sredini i prilagoditi mu oblik i vrstu turizma u kojoj može ponuditi najviše.

Sve poznatiji, traženiji, samim time i sve razvijeniji oblik turizma je ruralni turizam. Kao što samo ime govori ruralni turizam se odnosi na ruralna područja u kojim se provodi ruralni način života. Pritom treba naglasiti komponentu održivosti jer ruralni turizam mora sadržavati prirodnu i tradicionalnu ponudu i ne smije se u velikoj mjeri modernizirati.

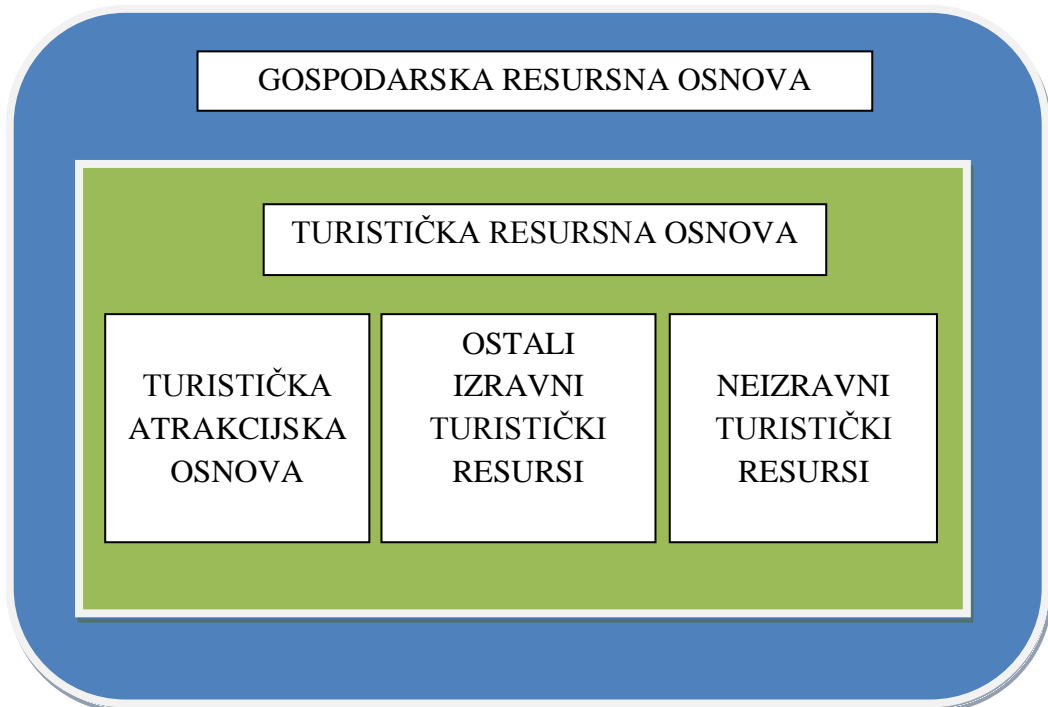
Ruralni turizam mora biti usko i izravno povezan s prirodom, područjem i prostorom u kojem se provodi te društvenim životom i ostalim značajkama koje ruralno područje, u kojem se takva vrsta turizma provodi, čini prepoznatljivim i zanimljivim. Sve što se nalazi na ruralnom području i može se iskoristiti za potrebe ruralnog turizma mora biti tradicionalno, onakvo kakvo je oduvijek bilo, bez prevelikog mijenjanja i moderniziranja. Moraju se u obzir uzeti sve karakteristike ruralnog turizma i od njih se ne smije odstupiti. Također se ne smije zaboraviti da ruralni turizam svojim razvojem utječe i sudjeluje u razvoju ruralnog područja na kojem se odvija, uključuje integralni razvitak ruralnih područja koji se temelji na optimizaciji svih prirodnih, stvorenih i ljudskih resursa, a može se svesti pod pojam „održivog razvitka“ (Defilippis, 1993.). Kao i svi oblici turizma, ruralni turizam temelji se na atrakcijama koje doprinose njegovom razvoju. Uz atrakcije koje posjeduje određeno područje, tu su i vrlo bitni resursi te sposobnost da se oni iskoriste i provedu u svrhu razvoja. Posebnost samih atrakcija je stvaranje raznih mogućnosti na koje se ruralni turizam može razvijati i biti u funkciji razvoja područja na kojem se nalaze.

Zbog svojeg geografskog položaja, bogate povijesti s naglaskom na život mještana koji čini karakterističnu zajednicu življenja, općina Vinica svakako ima atrakcije za razvoj ruralnog turizma, a koji do sada nije zastupljen niti pokrenut. Stoga je cilj rada uočiti i prepoznati atrakcijske mogućnosti općine Vinica za razvoj ruralnog turizma, pa ovaj rad daje prikaz atrakcija koje su izravno ili neizravno povezane s razvojem analizirane gospodarske djelatnosti.

2. PREGLED LITERATURE

2.1. Odnos turističke atrakcijske i turističke resursne osnove

Da bi shvatili funkciju turističkih atrakcija u razvoju nekog područja potrebno se upoznati sa osnovama turističke atrakcije i uvidjeti poziciju turističkih atrakcija u cjelokupnoj gospodarskoj resursnoj osnovi koja se odnosi za neko područje. Prema Kušenu (2002.) turistička atrakcijska osnova je ključni dio turističke resursne osnove. Svrha i zadatak turističkih atrakcija je zainteresirati, privući i na jedan poseban način pozvati ljude na mjesta gdje se te atrakcije kao takve nalaze. Također, atrakcije na nekom području i prostoru stvaraju popularnost i prepoznatljivost. Opisujući turističku resursnu osnovu isti autor (2002.) navodi da je ona dio cjelokupne gospodarske resursne osnove određenog prostora te stavlja naglasak na razliku između turističke atrakcijske osnove od cjelokupne turističke resursne osnove. Upozorava da se u stručnoj i znanstvenoj praksi ne posvećuje dovoljno pozornosti u razlikovanju navedenih dvaju osnova jer se u pravilu koristi samo termin resursna osnova, pa čak i onda kada je riječ isključivo o atrakcijskoj osnovi.

Shema 1. Pozicija turističke atrakcijske osnove u strukturi cjelokupne gospodarske resursne osnove

Izvor: Kušen, 2002.

Iz sheme 1. vidi se da je turistička resursna osnova viši rodni pojam od turističke atrakcijske osnove. Prema Kušenu (2002.) turističke atrakcije tvore skup potencijalnih i realnih turističkih atrakcija svake turističke destinacije, mjesta, kraja, regije, države pa i kontinenta. Isti autor još navodi da riječ „resursi“ koja se u hrvatskom govornom području koristi posljednjih dvadesetak godina označava potencijale na kojima bi se mogao zasnivati razvoj nekog prostora ili djelatnosti. Također opisuje da se pod tim terminom uglavnom misli na prirodna bogatstva, osobito na neobnovljiva prirodna bogatstva (ne zaboravivši na zaštitu okoliša).

2.2. Ruralni turizam i turističke atrakcije

Da bi bolje i jasnije prepoznali atrakcije u ruralnom turizmu, mora se uvidjeti što je to zapravo ruralni turizam i koja mu je svrha. Općenito, ruralni turizam obuhvaća skupni naziv za aktivnosti i oblike turizma koji se razvijaju u ruralnom prostoru, a određen je prirodnim i kulturnim resursima koji se tamo nalaze (Svržnjak i sur., 2014.). Nekolicina autora se složila sa takvom definicijom ruralnog turizma, a autori Demonja i Ružić (2010.) među prvima su spojili, povezali i opisali primjere dobre prakse ruralnog turizma u Hrvatskoj s europskim iskustvima, pa takva definicija može služiti kao polazišna u raspoznavanju ruralnog turizma kao gospodarske djelatnosti. Međutim Krajnović i sur. (2011.) naglašavaju da je ruralni turizam značajan element održivog turističkog, ekonomskog i socijalnog razvoja ruralnih područja što mu daje jednu drugu zadaću i dimenziju, a to je razvoj i održivost ruralnog prostora. To je svakako bitna zadaća, jer ukoliko kod razvoja ruralnog turizma ne bi bila prisutna svijest o održivosti prostora na kojem se provodi, uvelike bi bilo narušeno djelovanje takve gospodarske djelatnosti, pa se može zaključiti da je upravo održivost važna karika u ruralnom turizmu. Kao što je navedeno, ruralni turizam usko je povezan uz ruralno područje i provodi se u takvom prostoru. Ružić (2009.) pojašnjava kako je određivanje ruralnog područja ili ruralne sredine otežano zbog različitog definiranja u različitim sredinama. Navodi da kroz dugi niz godina brojni sociolozi, geografi planeri i ekonomisti pokušavaju definirati ruralno područje, a prema dosadašnjim iskustvima za ruralno područje se koriste sljedeća obilježja:

- mali broj stanovnika,
- dominantno korištenje zemlje i šuma za opstanak ljudi,
- društvena struktura, običaji i seoski identitet.

Najčešća je konstatacija kojom bi se ruralno područje ili sredina mogli definirati kao sredina s malom koncentracijom stanovnika, osnovno zanimanje takvog područja je poljoprivreda, a karakteriziraju ga posebni običaji i seoski identitet. Kušen (2006.) navodi kako je ruralni turizam u Hrvatskoj u sjeni maritimnog turizma koji se provodi na maritimnom prostoru, a hrvatski ruralni prostor sa svojim resursima, atrakcijama i potencijalima nimalo ne zaostaje za ruralnim prostorima obližnjih kontinentalnih zemalja poput Slovenije, Austrije, Mađarske, Češke ili Švicarske gdje je takav turizam razvijeniji.

Da bi ruralni razvoj mogao zaživjeti i razvijati se, potrebni su brojni koraci koje je potrebno prepoznati i provesti prije samog početka, ali i tijekom samog razvoja. U jednoj mjeri to znači sistematizirati i kategorizirati atrakcije koje bi u razvoju ruralnog turizma trebale imati turističku svrhu, odnosno kako bi kod ljudi koji posjete takva mjesta atrakcije stvarale opuštenost, zabavu, zainteresiranost i ostalo što svaki posjetitelj očekuje prilikom posjete nekom području. Kada se govori o atrakcijama u ruralnom turizmu, jasno je da se takve atrakcije odnose na ruralna područja i na ono što takvo područje može ponuditi u funkciji svog razvoja. Na ruralnom području, uz postojanje turističkih atrakcija razvoj ruralnog turizma se pokreće na način da se znatiželjnicima, turistima, gostima i posjetiteljima koji dođu na određeno područje pruži bliskost i povezanost s područjem koji posjećuju. Kada se to postigne, posjetitelj može maksimalno uživati što je ujedno cilj samog turizma, odmor i opuštanje, te upoznavanje područja koje se posjeti. Uspoređujući druge vrste turizma, ruralnom turizmu bi to trebao biti najveći prioritet, jer upravo takvoj vrsti turizma zadaća je ponuditi tradicionalnost, prirodnost i održivost. Dakle, uz odmor svakako su bitni i drugi navedeni segmenti jer dovode do zadovoljnog ponuditelja i korisnika analizirane gospodarske djelatnosti.

Upravo spominjane turističke atrakcije imaju značajnu ulogu u razvoju ruralnog turizma. U rječniku turizma (Vukonić i sur., 2001.) općenite turističke atrakcije opisuju se kao privlačan element koji u nekoj turističkoj destinaciji u obliku kulturno-povijesne baštine, prirodne cjeline ili pojave, priredbe ili događaja koji motivira buduće turiste na dolazak i posjetu određenom području ili predstavlja okosnicu razvoja turizma u destinaciji. Kušen (2002.) turističke atrakcije opisuje kroz brojne primjere. Pronalazi ih i jasno kategorizira, sistematizira i klasificira. Isti autor (2006.) opisuje brojna mjesta i njihove turističke atrakcije, s naglaskom na istarsku ponudu u ruralnom turizmu. Znajući koliko je Istarska županija razvijena kada se govori o ruralnom turizmu Republike Hrvatske i budući da je među prvima krenula s opsežnijim razvojem ruralnog turizma, isti

autor navodi da zbog dosta elemenata, Istarska županija jedina može konkurirati na europskom turističkom tržištu.

2.3. Općina Vinica

Općina Vinica prostorno je smještena na pitomim obroncima Haloze, a rubnim dijelom zahvaća Panonsku nizinu (regija Hrvatsko zagorje - Gornja hrvatska Podravina) u sjeverozapadnom dijelu Varaždinske županije (Vlahović, 1997.). Općina Vinica zauzima površinu od 32,14 četvornih kilometara, a graniči s općinama Petrijanec, Maruševac, Cestica i Donjom Voćom. Općinsko središte Vinica prometno je dobro povezano s širom okolicom i županijskim centrom Varaždinom, od kojeg je udaljeno oko 15 km¹. Prema zadnjem popisu stanovništva na području općine Vinica živi 3.389 stanovnika.

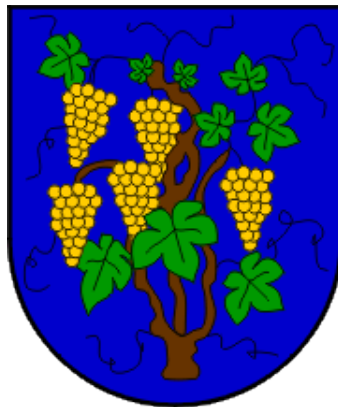
Slika 1. Karta naselja u općini Vinica s legendom

Izvor: internetska stranica <http://arhiva.vinica.hr/hr/4/smjestaj/>

¹Službena internetska stranica općine Vinica, izvor: <http://arhiva.vinica.hr/hr/4/smjestaj/>

Općina Vinica svojim položajem i poviješću nadaleko je poznata po povijesnim i kulturnim spomenicima u koje se ubrajaju dvorci, kurije, sakralni objekti, spomenici, škole (slika 1.)². Svakako, uz takvu prepoznatljivost Vinica zaslužuje svoje mjesto u ruralnom turizmu. Ruralnim obilježjima područja, karakteristikama društvenog života i raznim drugim elementima, općina Vinica ima sve druge pretpostavke potrebne za razvoj ruralnog turizma. Analizom resursa, atrakcija, i potencijala na području Vinice mogu se naznačiti način i dinamika razvoja ruralnog turizma. Također se treba napomenuti da razvoj ruralnog turizma utječe na razvoj cijele lokalne zajednice. Svi potencijali sigurno imaju neprocjenjivu važnost da ruralni turizam na području općine Vinica zaživi, stvori financijsku korist lokalnoj zajednici, ali isto tako i poveća prepoznatljivost same općine.

Primjerice općine u Republici Hrvatskoj, da bi bile prepoznatljive, imaju svoj karakterističan grb koji se često povezuje s poviješću i povijesnim činjenicama za određenu općinu. Simbol koji se nalazi na današnjem grbu općine Vinica (slika 2.) preuzet je od povijesnog pečatnjaka grada Vinice iz 1532. godine. Prikazuje trs vinove loze s pet grozdova, odnosno značenje vinogradarstva za općinu Vinica od davnina, a o čemu će se više saznati u nastavku rada.

Slika 2. Grb općine Vinica, prihvaćen 1996. godine
Izvor: <http://zeljko-heimer-fame.from.hr/hrvat/hr-vz2.html>

Cilj rada je pronaći i upotrijebiti sve atrakcije koje do sada nisu iskorištene u turističkom smislu, a izravan su potencijal općine koji bi upotpunio ruralno-turističku prepoznatljivost analizirane općine.

²Mora se uzeti u obzir da bogata povijest općine Vinica ne predstavlja samo izravnu atrakciju u ruralnom turizmu. Bogata kulturna povijest naravno da ima utjecaj na ruralni turizam, ali svakako doprinosi i razvoju kulturnog turizma.

3. MATERIJALI I METODE ISTRAŽIVANJA

Istraživanjem o turističkim atrakcijama općine Vinica želi se realizirati cilj ovog rada, a to je da se na području općine Vinica prepoznaju sve atrakcije koje postoje, nisu iskorištene ili se mogu iskoristiti u funkciji razvoja ruralnog turizma. Da bi se došlo do konačnog cilja rada potrebno se držati određene metodologije. Za ovaj rad korištena je metodologija „*Turistička atrakcijska osnova*“ autora Eduarda Kušena prema istoimenoj knjizi (2002.), po kojoj se radi osnovna klasifikacija turističkih atrakcija nekog područja.

Turističke atrakcije se klasificiraju u 16 osnovnih kategorija, koje se dalje razvrstavaju u potkategorije³:

1. Geološke značajke prostora,
2. Klima,
3. Voda,
4. Biljni svijet,
5. Životinjski svijet,
6. Zaštićena prirodna baština,
7. Zaštićena kulturno-povijesna baština,
8. Kultura života i rada,
9. Znamenite osobe i povijesni događaji,
10. Manifestacije,
11. Kulturne i vjerske ustanove,
12. Prirodna lječilišta,
13. Sportsko-rekreacijske građevine i tereni,
14. Turističke staze, putovi i ceste,
15. Atrakcije zbog atrakcija,
16. Turističke paraatrakcije.

Svako područje koje se priprema za bilo kakav oblik turizma, treba provesti strogu sistematizaciju i kategorizaciju atrakcija kako bi one poprimile čvrsti temelj za daljnji razvoj. U ovom radu je analiza atrakcija provedena kroz navedene kategorije, te se u rezultatima istraživanja prikazuju samo one koje se mogu pronaći na području općine Vinica. U sistematizaciji i kategorizaciji resursa koji bi mogli biti u funkciji ruralnog

³Osobito je tome posvećeno potpoglavlje 3.3. u knjizi „*Turistička atrakcijska osnova*“ (Kušen, 2002.).

turizma u općini Vinica korištena je i *Baza turističkih atrakcija* koja je izrađena u sklopu prekograničnog projekta „*Model destinacijskog menadžmenta za zdravstveni i ruralni turizam*“⁴ prema istoj metodologiji.

Međutim, kako bi se uopće popisale i identificirale turističke atrakcije općine Vinica, trebalo ih je prije svega identificirati kroz različite povijesne izvore i pisane materijale. Od velike pomoći u ovom radu poslužila je monografija općine Vinica koja predstavlja temelj za daljnje istraživanje bogate povijesti općine Vinica i njezinih društveno-političkih, gospodarskih i kulturnih prepoznatljivosti. Za potrebe rada korišteni su i dokumenti dobiveni izravno u općini Vinica, a vezani su uz sam arboretum i dvorac Opeka Vinica. To su projekt idejnog rješenja očuvanja i revitalizacije arboretuma „Opeka“ (2004.) šumarskog instituta, Jastrebarsko i projekt Vinica-Opeka (2006.) Ministarstva kulture. Za rad se koristio i projekt poučne pješačko-biciklističke staze „Tragovi viničke prošlosti“ čiji je naglasak stavljen na upoznavanje viničke prošlosti i stvaranje uvjeta za razvoj ruralnog turizma te daljnji razvoj vinogradarstva. Također su za pisanje rada i razumijevanje teme bili vrlo korisni neformalni razgovori s načelnikom i pročelnicom općine Vinica. Neki podaci pronađeni su i na službenoj web stranici općine Vinica (<http://www.vinica.hr/index.php/hr/>).

Na kraju rada izrađena je SWOT analiza na temelju svih prikupljenih informacija i podataka koji su selektirani u snage, slabosti, mogućnosti i prijetnje u razvoju ruralnog turizma na području općine Vinica.

⁴<http://baza.health-and-rural-tourism.info>

4. REZULTATI I RASPRAVA

Kada se piše o razvoju, potrebna je određena rasprava i detaljna analiza svih čimbenika koji na to utječu. Budući da je tema rada razvoj ruralnog turizma općine Vinice, u istraživanju se prvenstveno kreće od pronalaska i identifikacije atrakcija koje bi mogle poslužiti tom razvoju. Zatim su se iste kategorizirale i sistematizirale prema korištenoj metodologiji „*Turistička atrakcijska osnova*“. Od 16 osnovnih kategorija prema navedenoj metodologiji, za općinu Vinica pronađene su atrakcije koje spadaju u sljedeće kategorije⁵:

1. Geološke značajke prostora,
2. Zaštićena prirodna baština,
3. Zaštićena kulturno-povijesna baština,
4. Kultura života i rada,
5. Znamenite osobe i povijesni događaji,
6. Manifestacije,
7. Kulturne i vjerske ustanove,
8. Sportsko-rekreacijske građevine i tereni,
9. Atrakcije zbog atrakcija.

Ostali čimbenici koji bi mogli pomoći u razvoju ruralnog turizma prikazani su kroz SWOT analizu (u potpoglavlju 4.12.) kao podlogu za kreiranje budućih ideja na temelju sadašnjih prednosti i neiskorištenih mogućnosti, odnosno za kreiranje budućih ideja za otklanjanje postojećih nedostataka i prijetnji iz okoline.

4.1. Geološke značajke prostora

Ovom kategorijom bitno je uočiti sve geološke značajke koje se nalaze na području općine Vinica, a mogle bi utjecati na funkciju razvoja ruralnog turizma.

Svojim smještajem, općina Vinica svakako ima veliki potencijal iskoristiv u svrhu razvoja ruralnog turizma. Na slici 3. jasno se vidi nizinski-sjeveroistočni dio na kojem se odvija poljoprivredna djelatnost, središnji dio koji je naseljen, te brežuljkasti-sjeverozapadni dio koji je pogodan za bavljenje vinogradarstvom i šumarstvom. U

⁵ U većoj mjeri nisu pronađene sljedeće kategorije atrakcija: klima, voda, biljni svijet, životinjski svijet, prirodna lječilišta, turističke staze, putovi i ceste, turističke paraatrakcije. Neke od navedenih atrakcija koje nisu izravno pronađene, nalaze se na području općine Vinica, ali nisu jedinstvene samo za predmetno područje i može ih se pronaći na susjednim područjima.

današnje vrijeme bavljenje poljoprivredom je sve manje zastupljeno, ali još uvijek je većina površina obrađena. Također, danas se poljoprivredne površine puno lakše obrađuju zbog korištenja strojeva. Nekada to nije bilo tako i svi poslovi vezani uz poljoprivredu obavljali su se ručno i korištenjem domaćih životinja (krava i konja) koji su pomoću zaprežnog oruđa obrađivali poljoprivredne površine. Svakako, prikaz poljoprivredne djelatnosti na nekadašnji način predstavlja atrakciju ruralnog turizma, koja potiče znatiželju i zainteresiranost potencijalnih znatiželjnika, turista, gostiju, prolaznika o tome „kako su živjeli naši stari“.

Središnji dio općine Vinica je najnaseljeniji i to u mjestima Vinica, Gornje Ladanje, Marčan i Donje Vratno. Na brežuljkastom dijelu općine su naselja Vinica Breg, Peščenica Vinička, Goruševnjak. Uz sjeveroistočnu granicu područja općine Vinica, nalazi se selo Zelendvor koje pripada susjednoj općini Petrijanec, ali manjim dijelom obuhvaća i područje općine Vinica. Zelendvor zbog toga nije izravna atrakcije općine Vinica, ali zbog same blizine i utjecaja na područje općine Vinica, važno ga je spomenuti. U selu Zelendvor nalazi se jedno od najpoznatijih lovišta u Hrvatskoj. Povijest lovišta Zelendvor počinje daleke 1870. godine kada grof Marko Bombelles ml.⁶ (bitan grof za općinu Vinica) doprema veću količinu fazanske divljači iz južne Moravske te tako postavlja temelje za razvoj lovstva na području današnje Varaždinske županije. Danas je lovište Zelendvor nadaleko poznato i prostire se na 8.500 hektara površine gdje se razvio lovni turizam kao jedan od oblika ruralnog turizma.

Daljnje geološke značajke prostora općine Vinica sežu u prapovijest što dokazuje pronalazak kostiju u blizini mjesta Vinica Breg gdje su pronađeni ostaci života iz prapovijesti. Naime, iskopima i istraživanjem otkriveno je arheološko nalazište Šincekova jama poznatije pod imenom špilja „Vinica“ (Ozimec, Šincek, 2010.), a nađeni predmeti od keramike, kameno oruđe, fosilna ognjišta, upućuju na pripadnost mustjerskoj kulturi⁷.

Špilja nije do danas zaživjela kao veća znamenitost, ali saznanja sigurno govore o jednoj atrakciji koja pokazuje postojanje života na području općine Vinica i u doba prapovijesti.

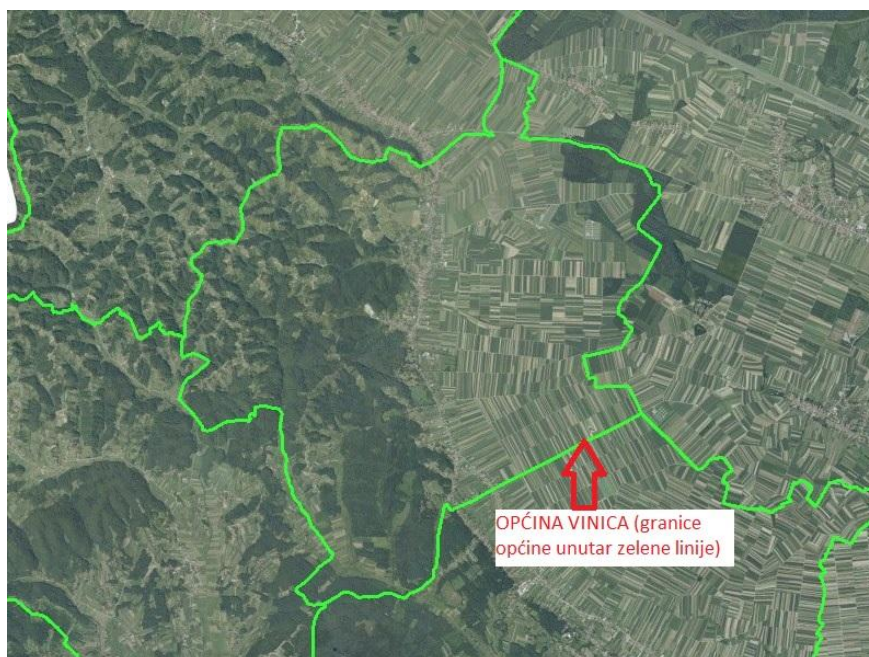
⁶Marko Bombelles ml., izvor: <http://www.sumari.hr/sumari/kart.asp?id=8870> (26.listopada 2015.)

U potpoglavlju (4.5.) ovog rada uvidjet ćemo značaj grofa Marka Bombellesa ml. za općinu Vinica.

⁷Musterijen - kultura srednjega paleolitika, nazvana po nalazištu Le Moustier u Francuskoj, koja približno traje od 200 000 do 30 000 godina prije sadašnjosti.

Izvor:<http://struna.ihj.hr/naziv/musterijen/29684/#naziv>, Struna - Hrvatsko strukovno nazivlje (03.12.2015.)

U naseljenom dijelu općine Vinica danas, a tako je bilo i nekada, nalazile su se sve institucije, ustanove i objekti od šireg značaja za zajednicu. Naselja se, koliko-toliko moderniziraju i uređuju, ali ne nedostaje sačuvanih starih objekata, i privatnih i u vlasništvu općine ili države. Takvi objekti odišu poviješću ruralne sredine, prikazuju tipičnu gradnju ovoga kraja, a uređenjem bi se mogli pretvoriti u atrakcije ruralnog turizma.

Slika 3. Područje općine Vinica

Izvor: <https://www.google.hr/maps/place/Op%C4%87ina+Vinica/@46.330727,16.1>

U sjeverozapadnom brežuljkastom dijelu, najvećim dijelom su zastupljeni vinogradi i vinogradarstvo. Uz vinograde, mnogo je šuma, međutim šumarstvo kao gospodarska grana nema nekog velikog značaja. Shodno tome, za razvoj ruralnog turizma se može iskoristiti vinogradarstvo. Pitomi brežuljci (slika 4.) pogodni su za proizvodnju vina visoke kvalitete, svojom ljepotom privlače sve prolaznike i goste. Brojni vinogradi stvaraju prelijepi kolaž boja koji se savršeno uklapa u prekrasan reljef, pa zajedno postižu sliku mira, spokoja i stapanja s prirodom. Takav potencijal do sada, nažalost, nije iskorišten ni u najmanjoj mjeri. Ne postoji niti vinska cesta za čije osnivanje postoje nužne pretpostavke, međutim nedostaje zajednički napor u udruživanju privatnih vinogradara i zainteresiranost za pokretanjem kušaonica, vinskog podruma, vinotočja i slično.

Slika 4. Pitomi vinički bregi

Izvor: <http://www.njuskalo.hr/nekretnine/vikend-kuca-65.00-m2-vinica-bregu>

Kao prirodnu atrakciju koja se ubraja u geološke značajke prostora općine Vinica treba istaknuti izvor rijeke Plitvice koja izvire sjeverno od mjesta Plitvica Voćanska i prolazi kroz dio općine Vinica. Svojom duljinom od 605 kilometara ulijeva se u rijeku Dravu. Izvor se nalazi na 216 metara nadmorske visine. Rijeku i izvore mještani su koristili na razne načine. Žene su koristile vodu rijeke za ručno pranje odjeće. Voda se koristila za napajanje stoke koju su mještani pasli na okolnim livadama oko izvora i rijeke. Da se obnovi korito te naprave zanimljivi sadržaji oko izvora, s pričama „kako je to nekada bilo“, to bi bio resurs koji bi ruralnom turizmu ponudio zanimljivu atrakciju. Na putu iz naselja Vinica prema mjestu Vinica Breg nalazi se uređeni izvor „Zmržjak“ gdje prirodno stalno izvire voda (slika.5).

Slika 5. Izvor „Zmržjak“ na putu od mjesta Vinica prema mjestu Vinica Breg

Izvor: <https://www.google.hr/search?q=op%C4%87ina+vinica+zmr%C5%BEjak&>

Zanimljivost ovog izvora je u imenu, koje opravdava uvijek hladna i svježja voda, pa se njegova upotreba nekada, za svakodnevne potrebe mještana, održala i do danas kada mnogo mještana, prolaznika zastane i toče hladnu izvorsku, čistu vodu.

Još jedna nezaobilazna prirodna atrakcija općine Vinica je kamen, točnije organogeni vapneni pješčenjak, danas komercijalnog naziva „Vinicit“ (slika 6.). Upravo zbog postojanja takve vrste kamena na području općine Vinica postoje brojni stari kamenolomi. Iz monografije općine Vinica može se saznati da je kamen „Vinicit“ pretežno žućkaste boje, porozan i male volumenske težine. Lako je obradiv pa je bio privlačan graditeljima. Korištenje ovog kamena spominje se već 1370. godine za potrebe građenja brojnih građevina, spomenika i arhitektonskih elemenata, a iz tog kamena izrađen je sramotni stup Pranger i dvorac Opeka. Kamen se još koristio u brojnim građevinama te arhitektonskim elementima dvoraca kako na ovom području tako i u izgradnji baroknog grada Beča. Također je poslužio i u gradnji Zagrebačke katedrale. Zanimljivost samog kamena je njegova svrha u građenju tradicionalnih starih kuća i gospodarskih objekata blokovima, koje se još i danas mogu pronaći na području općine Vinica. Obnova takvih objekata s prikazom tradicionalne gradnje predstavlja jednu od neiskorištenih atrakcija u razvoju ruralnog turizma.

Slika 6. Blokovi kamena „Vinicit“

Izvor: <http://www.njuskalo.hr/gradevinski-materijal/kamen-vinicit-oglas-15869880>

Zanimljivost koju treba spomenuti su bogata nalazišta rudača uz samu granicu općine Vinica u susjednoj općini Maruševac. Na području općine Vinica nikada nisu istraživana nalazišta rudače, ali zbog blizine samih iskopa pretpostavlja se da bi se ona mogla nalaziti ispod područja predmetne općine.

Sve navedene geološke značajke prostora sigurno bi imale važnu ulogu u razvoju ruralnog turizma upravo zbog činjenice da se nalaze na bogatom i raznolikom ruralnom području, te svim navedenim resursima stvaraju turističke atrakcije koje je potrebno očuvati i ne dozvoliti njihovo propadanje i uništavanje.

4.2. Zaštićena prirodna baština

U kategoriju turističkih atrakcija pripada zaštićena prirodna baština što je osnovni pokretač za razvoj u bilo kojem smislu, a naročito za razvoj ruralnog turizma kroz prirodne vrijednosti i očuvani okoliš.

Nadaleko poznati, opisivani i spominjani biser, zaštićen kao kulturno dobro Republike Hrvatske u prosincu 2007. godine je arboretum⁸ Opeka u naselju Marčan. Jedan od najljepših parkova smješten je jednim dijelom u podnožju Haloze, a djelomično u ravnici zaštićenoj od vjetrova sa sjevera, juga i zapada. U monografiji općine Vinica (1997.) opisana je njegova vrijednost. Zaslužni za njegovo nastajanje i postojanje su brojni vlasnici koji su se godinama izmjenjivali, ali svi su doprinosili povećanju njegove vrijednosti. Današnji izgled park zadržava s početka 19. stoljeća kao pejzažni perivoj i s pravom se može svrstati u kulturno-povijesne spomenike. Po mišljenju mnogih, najzaslužniji vlasnici koji su stvarali ovaj biser godinama, su grofovske obitelji Drašković i Bombelles. Godine 1945. grofica Ferdinanda nasljedstvom dobiva zemljišni maksimum koji daje u zakup seljacima, a kasnije ga daruje svojim slugama. Upravo je ona vrlo zaslužna da se u kompleksu arboretuma nalazi sve što možemo vidjeti i danas, ali nažalost u nešto manjoj mjeri. Ona se udajom za nizozemskog grofa D'Ausenbourga, nakon rata navraća u Opeku, donoseći nove sadnice za perivoj iz cijelog svijeta. Tako taj park poprima dio današnjeg izgleda, te u skupini od tri arboretuma u Hrvatskoj, sigurno se smatra kao najljepši i najpoznatiji. Na površini od 64 hektara smješten je u takvom predjelu gdje utjecaj alpske klime pogoduje biljkama koje se tamo nalaze, a dopremane su iz cijelog svijeta. U monografiji općine Vinica spominje se postojanje više od 100.000

⁸"Arboretum (lat. riječ) za nasad raznovrsnog domaćeg i stranog drveća i grmlja, a služi u znanstvene, uzgojne i dekorativne svrhe ". Preneseno iz monografije općine Vinica (1997.)

primjeraka različitog crnogoričnog i bjelogoričnog drveća, grmlja, povijuša, cvijeća trajnica i ostalog bilja u inventaru arboretuma. Može se reći da je cijelo područje arboretuma jedna od najprepoznatljivih atrakcija općine Vinica koja svakako može doprinosti budućem razvoju ruralnog turizma.

Slika 7. Preko 100.000 različitih biljaka u perivoju arboretum Opeka
Izvor: http://hr.worldmapz.com/photo/75222_pt.htm

Arboretum Opeka se u monografiji općine Vinica spominje kao odredišna točka uskotračne željeznice od Varaždina preko Petrijanca i Zelendvora. Željeznica se koristila za potrebe tvornice alkohola i poduzeća za veletrgovinu vinom i proizvodnju šampanjca, te ostalih gospodarskih potreba. Mala parna lokomotiva je iz područja Vinice odvozila navedene proizvode, a dnevno dovozila drvo, šljunak, žito i ostale potrebne proizvode.

Navodi se da je željeznica bila u upotrebi sve do 1936. godine. Piše se i o pruzi koja je na području općine Vinica išla od starog grada Viničkog – burga Vinica, o čemu svjedoči razvijenost područja u dalekoj prošlosti. Nažalost danas nije očuvana pruga ni na jednom dijelu, ali stariji mještani još pamte kuda je prolazila i kakvu je važnost imala.

Postojanje nekadašnje uskotračne željeznice i pruge, priče o resursima koji su se otpremali s viničkog područja ili materijali koji su se dopremali u to područje predstavlja neiskorišteni potencijal koji bi svakako imao svoju ulogu u razvoju ruralnog turizma.

4.3. Zaštićena kulturno-povijesna baština

Posebnosti područja pridonosi i kulturno-povijesna baština, koja svjedoči o kontinuitetu života i kulturološkom identitetu stanovnika nekog područja.

Pisati na bilo koji način o općini Vinica, a ne spomenuti nadaleko poznati arboretum Opeka – park prirode (opisivan u prethodnom potpoglavlju) s istoimenim dvorcem Opekom (slika 8.) koji se nalazi unutar samog parka prirode bilo bi pogrešno, jer je riječ o objektu i baštini od neprocjenjive vrijednosti. Stoga su dvorac i arboretum od prosinca 2007. godine zaštićeni kao kulturno dobro Republike Hrvatske. Nažalost, danas je od ovog prekrasnog kompleksa donekle očuvan samo arboretum – park, a dvorac je dosta uništen i prepušten „zubu vremena“.

Zanimljivost dvorca Opeka je u njegovom imenu po primitivnoj ciglani u kojoj se proizvodila opeka-cigla. Na mjestu gdje se nekad vadila zemlja za proizvodnju opeke danas se nalazi jezero. Povijesni podaci o nastanku dvorca sežu daleko u 17. ili 18. stoljeće. Prvi vlasnici imanja bili su grofovi Keglević, zatim grofovi obitelji Nadasdy, a udajom Marije Magdalene Nadasdy za Ivana IV. Draškovića, vlasnici Opeke i vlastelinstva Zelendvor, postaje grofovska obitelj Drašković. Posljednji vlasnik iz te obitelji bio je grof Franjo Drašković koji nije imao muških nasljednika, pa se njegova kćerka Ferdinanda rođena u braku s barunicom Klotildom Kulmer udaje 1852. godine za grofa Marka Bombellesa koji na taj način postaje vlasnikom spomenutog vlastelinstva. U tom braku rođen je grof Marko Bombelles mlađi. U prvom braku Marka Bombellesa ml. rođen je sin Josip, a u drugom braku s groficom Marijom Mitrovsky, kćerka Ferdinanda. Važnost grofice Ferdinande spomenuta je u prethodnom potpoglavlju gdje se vidi njezina zasluga kod stvaranja arboretuma Opeke.

Slika 8. Današnji izgled dvorca Opeka u istoimenom arboretumu Opeka
Izvor: <http://arhiva.evarazdin.hr/arboretumu-opeka-potrebna-je-hitna-sanacija/>

Kao što je spomenuto, danas je dvorac u ruševnom stanju, ali još uvijek statički dovoljno čvrst da se može obnoviti. Za potpuno očuvanje i obnovu, potrebna su velika financijska sredstva, ali bi obnovljen sigurno pronašao svoju namjenu i poslužio u mnoge svrhe. Budući da se nalazi u prelijepom zaštićenom parku prirode s perivojem pružao bi neprocjenjivu vrijednost u gospodarskom razvoju, pa tako i u razvoju ruralnog turizma.

4.4. Kultura života i rada

Sigurno su od velikog, možda i najvećeg značenja u ovom radu atrakcije „Kultura života i rada“, koje uključuju kulturu kroz govor i izričaj, starinske običaje, odijevanje, nekadašnja tradicionalna zanimanja.

Hrvatska se može pohvaliti raznolikošću takovih atrakcija u ruralnim područjima nizinskih, planinskih i obalnih krajeva. U to se nedvojbeno ubrajaju mještani općine Vinica koji imaju svoj prepoznatljiv vinički govor i izričaj koji je kajkavskog narječja, ali u njega su ubačeni izvorni naglasci, riječi, izgovori. To se svakako pokazuje kao atrakcija posebna za pripadajući kraj na koju se nadovezuju i ostale atrakcije.

Zbog potrebe za obogaćivanjem društvenog života mještani općine Vinica kontinuirano su razvijali atrakcije međusobnim okupljanjima i njegovanjem tradicije, pa danas postoji brojni prikaz starinskih običaja ljudi s područja općine Vinica kao što su smotre folklor, nastupi pjevačkih sekcija, prikaz starinske svadbe, božićni tradicionalni koncert, predstave mlađih uzrasta i osnovnoškolaca na govoru (dijalektu) viničkog kraja, prikaz pranja odjeće i drugih poslova koji su se obavljali na starinski način sa spravama koje danas možemo naći u muzejima. U atrakcije „Kultura života i rada“ svakako pripada odijevanje, odnosno poznata vinička narodna nošnja koja će biti opisana kroz djelovanje kulturno-umjetničkih društava općine Vinica. Također se u kategoriji društvenih atrakcija trebaju spomenuti tradicionalna zanimanja koja se vežu uz položaj općine Vinica, pa se ljudi od davnina, a i danas na tom području bave vinogradarstvom i šumarstvom u sjeverozapadnom području, a ostalim granama poljoprivrede u sjeveroistočnom dijelu.

Spomenuti se može i tradicijsko graditeljstvo kamenom „Vinicit“ koji se iskapa još i danas, ali graditeljstvo takve vrste danas je zastupljeno samo kao ukras modernijim građevinama (vikendice, kuće za odmor). Svakako, značajna aktivnost u nekadašnjoj povijesti općine Vinica bili su sajmovi. Iz monografije općine Vinica se može iščitati da se na analiziranom području od davnina trgovalo i Vinica je bila mjesto na kojem su se nalazili, te okupljali brojni trgovci. Spominje se održavanje sajмова u početku samo kod

proštenja, na dan sveca kojemu su crkve bile posvećene i to jednom godišnje, a tek kasnije se sajmovi određuju vladarskim i vlastelinskim povlasticama. Sajmovi su se na području općine Vinica održavali još u vrijeme feudalizma, gdje se okupljalo razno mnoštvo, pa su se pojavili kradljivci ili „tati“ i oni koji su zakidali na vagi. Da bi se to spriječilo, na sajmovima su nadzornici imali pravo kazniti svakoga zatečenog u prijevari ili krađi.

Najčešće su to bile tjelesne kazne (batinanje), a u Vinici je postojao drugačiji oblik i to je bila kazna vezivanja uz sramotni stup ili Pranger. Osim što je Pranger služio kao kazna za sve one trgovce koji su varali u vaganju i za kradljivce, služio je kao kazna za svadljive i jezičave žene. Stup Pranger datira iz 1643. godine, a na njemu je ispisan natpis na latinskom (IVSTAM MENSVR TENETE) sa zahtjevom da se mjeri pošteno. Govoreći o sramotnom stupu ili Prangeru, važno je spomenuti da je on danas spomenik svjetovne umjetnosti. Na sreću, spomenik Pranger se sačuvao do danas i nalazi se na središnjem trgu Matije Gupca u Vinici (slika 9.). Vinički je Pranger zbog svoje očuvanosti⁹ te priče o njegovoj povijesti, svakako jedna od značajnijih atrakcija u svim segmentima razvoja općine Vinica, pa tako i u razvoju ruralnog turizma.

Slika 9. Pranger na trgu Matije Gupca u Vinici

Izvor: <http://zagrebnekada.blogspot.hr/2013/01/pranger-stup-srama-na-koji-su->

⁹Značajno je i to što je izrađen od kamena Vinicit, o čemu se kao atrakciji piše u potpoglavlju (4.1.).

Današnji utjecaj u razvoju općine Vinica imaju brojne udruge koje djeluju u različitim aktivnostima. Značajnu ulogu u razvoju ruralnog turizma ima zasigurno kulturno-umjetničko društvo Vinica koje njeguje starinske običaje, pripjeve, napjeve i plesove vezane za područje općine Vinica. Kulturno umjetničko društvo danas djeluje u raznim sekcijama i tako čini prepoznatljivost samog područja Vinice u njezinim nekadašnjim starinskim običajima. Zanimljiva je narodna nošnja viničkog kraja (slika 10.) koja ima svoje nazive u domaćem izričaju. Tako se ženska odjeća sastojala od ruopca krunara (marama za glavu), rukavci (bluzica sa rukavima do lakta), fortuf ili šurc (pregača), robača ili kikla (haljina), cipele, untrka (podsuknja), bluza surka (zimski kaputić), ruobec (vuneni rubac). Muška odjeća se sastojala od škrlaka (šešira), robače (košulje), lajbika ili pruslika (prsluk), brgiše (hlače), škorje (čizme).

Slika 10. Članice i članovi KUD-a Vinica s tradicionalnim viničkim nošnjama
Izvor: <http://arhiva.evarazdin.hr/i-ove-godine-tradicionalna-smotra-folklor-a-vinicka>

Kada se piše o čuvanju starinskih običaja, bitno je spomenuti i kulturno-umjetničko društvo Gornje Ladanje koje danas više ne djeluje kao društvo, ali se održala sekcija žena pod nazivom „Čuvarice starinskih običaja“. Spomenuta sekcija organizira razne izložbe i prikaze života kakav je nekad bio, izrađuju cvijeće od krep papira, a očuvanje takvih običaja ima posebnost za općinu Vinica (slika 11.). Nekadašnje kulturno-umjetničko društvo Gornje Ladanje je svake godine organiziralo maškaradu ili fašnik koji je bio prepoznat i posjećen od mještana cijele općine, pa i šire.

Slika 11. Cvijeće od krep papira koje izrađuju „Čuvarice starinskih običaja“ G. Ladanje
Izvor: <http://dalmatinka47.blogger.index.hr/default.aspx?date=1.3.2010>

Izravnu ulogu u razvoju ruralnog turizma na području općine Vinica zasigurno ima i udruga vinogradara „Vinea“ Vinica. Vinogradarstvo se na području općine Vinica njeguje od davnina na pitomim vinogradarskim brežuljcima s kojih se proizvode vina visoke kvalitete. Danas se članovi udruge vinogradara „Vinea“ vole pohvaliti da su vinička vina grofovska, s obzirom da su područje općine Vinica naseljavale brojne grofovske, vlastelinske, plemićke obitelji koje su ujedno i začetnici vinogradarstva na tom području.

Spominjući utjecaj udruga svakako da one doprinose razvoju bilo koje lokalne zajednice na čijem području provode svoja djelovanja i aktivnosti. Osim udruge vinogradara, danas na području općine Vinica djeluju sportske udruge, udruga branitelja, udruga umirovljenika, lovačka udruga „Opeka“ Vinica, udruga zajednica žena „Katarina Zrinski“, ženska vokalna skupina „Leluja“, udruga privatnih šumovlasnika „Opeka“ Vinica i ribička udruga. Te udruge možda više neizravno utječu na razvoj ruralnog turizma, međutim okupljanjem mještana kroz brojne aktivnosti izravno utječu na prepoznatljivost općine Vinica i razvoj lokalne zajednice. Da bi udruge djelovale i ostale homogene, a što bi svakako trebao biti prioritet općine, potrebno ih je uključiti u razne manifestacije gdje one prikazuju svoj rad. Više o utjecaju udruge kroz manifestacije na području općine Vinica opisano je u potpoglavlju (4.6.).

Svako područje ima običaje koji su prepoznatljivi i privlače zainteresirane znatiželjnike, turiste, goste, prolaznike. Jedan od običaja koji se od davnina njeguje na području općine Vinica je izrada vuzemnica svake godine u vrijeme Uskrsa (slika 12.).

Vuzemnice se izrađuju od prirodnih materijala grana crnogorice, stabljike kukuruza (kukuruzovine), te slame. Radi se na način da se podiže određeni specifičan oblik karakterističan za određeno područje. Takav običaj poznat je diljem Hrvatskog Zagorja i Međimurja, ali pod nazivom uskrnsni krijes i prenosi se s koljena na koljeno. Razlog izrade nije preciziran i poznat, ali postoje priče da spaljivanje vuzemnice te vatra koja obasjava okolinu za Uskrs simbolizira Isusovo uskrsnuće. Oko vuzemnica okupljaju se mještani koji se druže, te ponosno čuvaju svoju vuzemnicu kao najljepšu i najveću u selu. Naime, u naselju Donje i Gornje Ladanje izrađuje se ukupno oko 20 vuzemnica kod kojih se pri svakoj okupljaju mještani, pa zbog toga postoji i rivalstvo, jer svi žele napraviti najvišu, najveću i najljepšu vuzemnicu. Jedinstvena tradicija i običaj Ladanjskih vuzemnica svakako je jedna od atrakcija u razvoju ruralnog turizma upravo zbog toga jer ju njeguju mještani koji žive na ruralnom području i izrađuju vuzemnice na tradicionalan i specifičan način od prirodnih materijala.

Slika 12. Ladanjska vuzemnica
Izvor: vlastita fotografija

Vrlo bitan aspekt u društveno korisnom djelovanju općine Vinica je vatrogastvo te se Vinica može pohvaliti jednim od najstarijih dobrovoljnih vatrogasnih društava¹⁰ u Varaždinskoj županiji. Danas, Dobrovoljno vatrogasno društvo Vinica djeluje kao centralno društvo općine Vinica i okuplja velik broj mladih i svih ostalih mještana. Godine

¹⁰Dobrovoljno vatrogasno društvo Vinica osnovano je 1889. godine.

1993. s radom počinje Vatrogasna zajednica općine Vinica koju čini centralno društvo općine, Dobrovoljno vatrogasno društvo Vinica sa ostala dva društva, Dobrovoljno vatrogasno društvo Donje Vratno (osnovano 1938.) i Dobrovoljno vatrogasno društvo Gornje Ladanje (osnovano 1961.). Iz povijesti viničkog vatrogastva može se saznati kakve su se aktivnosti provodile među tri navedena vatrogasna društva, kao na primjer, svake godine u jesen skupljao se mošt za vrijeme berbe grožđa, a također i kukuruz koji su članovi kasnije mijenjali za vino, koje se koristilo na društvenim i vatrogasnim zabavama, što je za vatrogasce predstavljalo jedine prihode¹¹.

Sve spomenute društvene atrakcije ne bi bile moguće da se društvo od davnina nije školovalo i tako lakše upućivalo u društveni život. Školstvo je od nekada bilo jako razvijeno u općini Vinica. U ovom radu u potpoglavlju (4.5.) spomenuta je grofica Marija Terezija Erdödy rođ. Raczynska koja je pokrenula opću pučku djevojačku školu za žensku mladež. U povijesnim izvorima „dobivanje škole“ se spominje kao jedan od najznačajnijih događaja u općini Vinica. Spominju se razna mjesta kroz povijest gdje su se nalazile drvene škole, koje su se premještale ovisno o potrebi i mogućnostima. Danas na području općine Vinica djeluju tri škole i to Područna škola u Gornjem Ladanju (od 1. do 4. razreda), Osnovna škola Vinica (od 1. do 8. razreda) i Srednja škola „Arboretum Opeka“ Marčan. Isto se pod Osnovnu školu Vinica ubraja i Područna škola Natkrižovljan koja se nalazi u istoimenom naselju, ali naselje pripada susjednoj općini Cestica. Do danas su se održali i objekti stare Područne škole Gornje Ladanje blizu Bajnskih dvora koja je danas u privatnom vlasništvu te nekadašnja Djevojačka škola Marčan u kojoj je danas vrtić. U Osnovnoj školi Vinica postoje i razne učeničke sekcije, a i zanimljiva zadruga „Vrčeki“ u kojoj učenici njeguju starinske običaje ovog kraja i predstavljaju buduće „čuvare tradicije Viničkog kraja“¹². Srednja škola „Arboretum Opeka“ Marčan koja se nalazi uz istoimeni arboretum, sigurno može kroz nastavne jedinice posvećene ruralnom razvoju svojim idejama iz perspektive mladih bitno utjecati na taj oblik razvoja. S druge strane, srednjoškolci bi imali dobar primjer obogaćivanja znanja o Vinici i unapređivanja ruralnog turizma općine Vinica. Svim spomenutim atrakcijama pod kategorijom „Kultura života i rada“ saznajemo koliku ulogu i funkciju upravo ova kategorija ima u potpunom razvoju ruralnog turizma.

¹¹Službena internetska stranica dobrovoljnog vatrogasnog društva Vinica.

Izvor: <http://dvdvinica.hr/povijest/> (23.listopad 2015.)

¹²Službena internetska stranica Osnovne škole Vinica, izvor: <http://os-vinica.skole.hr/zadruga> (23.listopad 2015.)

4.5. Znamenite osobe i povijesni događaji

U prethodnim potpoglavljima već je pisano o načinu života mještana koji su kroz povijest živjeli i obitali na području općine Vinica. Znamenite osobe utječu na mještane i posljedično na područje na kojem obitavaju, a sve priče o njima i o onome što su ostavili iza sebe su u funkciji razvoja ruralnog turizma.

Na malom području analizirane općine rođeno je mnogo poznatih i značajnih ljudi, kao što su mnogi intelektualci, učitelji, svećenici, plemići, liječnici, vatrogasci... Iz monografije općine Vinica se može saznati da su tri osobe dobile epitet „znameniti i zaslužni Viničanci“.

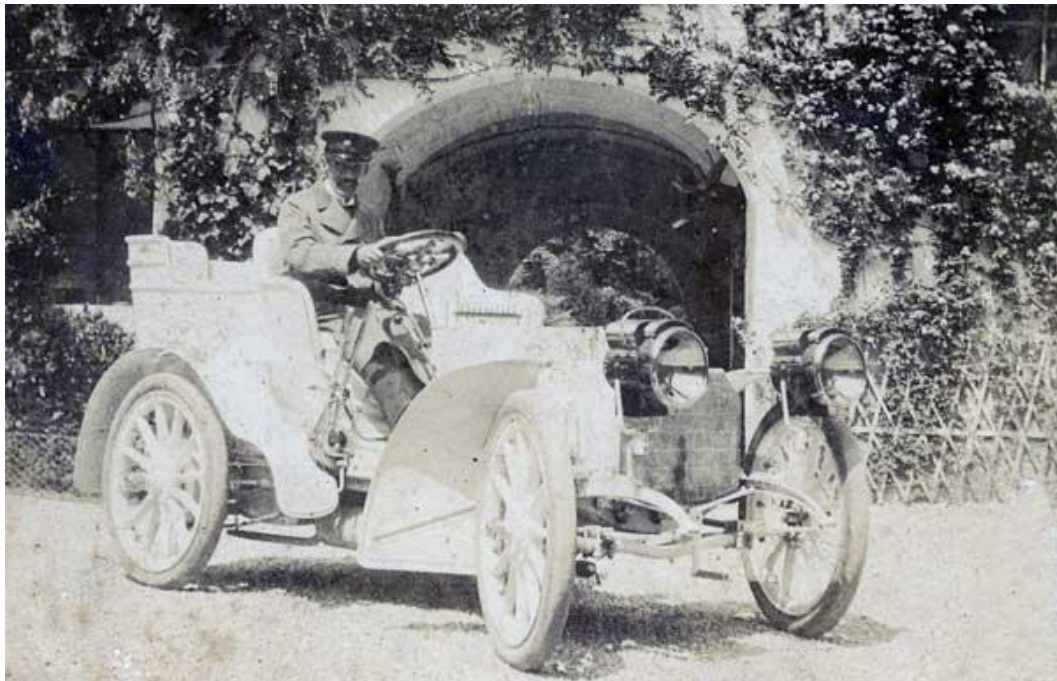
Značajna žena za općinu Vinica svakako je bila grofica Terezija Erdödy rođ. Raczynska koja je svojim dobročinstvom pomagala siromašnoj djeci i viničkim vatrogascima. Ostala je zapamćena po tome da je u nekadašnjem mjestu Vinica (današnje mjesto Marčan) sagradila i opremila školu za žensku mladež te stalno pomagala siromašnim mještanima kroz razne donacije te tako doprinijela u lakšem životu cjelokupnog društva.

Sljedeći značajni Viničanac bio je Marko Bombelles ml. koji je svojim zalaganjem uvelike utjecao na razvoj općine Vinica. Bio je i jedan od osnivača Dobrovoljnog vatrogasnog društva Vinica, inicirao je i pomagao siromašnoj školskoj mladeži, jedan je od osnivača Hrvatske čitaonice i knjižnice, osnivač i inicijator Viničke štedionice d.d..

Spominje se i njegova uloga kao podupirajućeg člana I. Hrvatskog dobrovoljnog vatrogasnog zbora u Varaždinu. Bio je i višegodišnji predsjednik županijskog „Marvogojskog odbora“ - stočarski odbor i tako doprinio unapređenju marvogojstva i konjogojstva u Županiji varaždinskoj, a na područje iste županije prvi uvodi i ovčarstvo.

Također je bio veliki humanist pomažući siromašnim ljudima te seljacima nakon velikih nevremena koje im je uništilo svu poljoprivrednu proizvodnju. Grof Marko Bombelles ml. kao vlastelin na Vinici, Opeki i Zelendvoru razvijao je ovaj kraj osnivanjem lovišta i lovnog turizma Zelendvor, koje je i danas razvijeno. Zaslugama spomenutog grofa i vlastelina, područje općine Vinica i lovište Zelendvor posjećuju važne ličnosti prošlog vremena i to prijestolonasljednik Franjo Ferdinand, kralj Aleksandar Karađorđević, a kasnije to lovište postaje omiljeno i predsjedniku Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije Josipu Brozu Titu. Međutim ostavština od strane Marka Bombellesa ml. tu ne staje, pa uz utjecaj u prosvjeti, kulturi, gospodarstvu, bankarstvu i općenitom kulturnom i javnom životu on igra značajnu ulogu u prošlosti Hrvatskog autokluba. Velika zanimljivost za ovog poznatog Viničanca seže u daleku 1898. godinu kada on dovozi prvi automobil

marke „Benz“ u Hrvatsku. Tada se osniva prvi hrvatski automobilski klub 1906. godine u Zagrebu. Zbog svoje svestranosti, Marko Bombelles ml. ostaje zapamćen u mnogim segmentima, a kao spomen na njegov trud je djelovanje mnogih društava čiji je bio inicijator i osnivač još i danas. Važno je iskoristiti priče i zanimljivosti iz života grofa i vlastelina Marka Bombellesa ml. u privlačenju gostiju kroz ruralni turizam.

Slika 13. Grof i vlastelin Marko Bombelles ml. sa svojim automobilom

Izvor: http://landmarkings.com/opeka_zanimljivosti_hr.php

Treći važan Viničanac je Marijan Dolanski koji je bio zrakoplovni pukovnik-pilot, bivši vinički načelnik i značajna ličnost viničkog i hrvatskog vatrogastva. Ljubav prema vatrogastvu i domovini bila je njegova velika strast. Navodi se kao autor teksta famozne „Dolanskijeve rezolucije“ kojom je izazvao buru u vatrogastvu tadašnje Kraljevine Jugoslavije, jer su predstavnici hrvatskog vatrogastva tada dali ostavke u Vatrogasnom savezu Kraljevine Jugoslavije i tim postupkom hrvatsko vatrogastvo postaje organizacija koja je djelovala protiv zakona razdvajanjem. Taj događaj samo pokazuje koliko je Marijan Dolanski oduvijek želio samostalnu Republiku Hrvatsku, a sve potvrđuje tekst napisan na njegovom nadgrobnom spomeniku koji se nalazi na viničkom groblju i glasi: „*Ne zaboravi nikada dragu domovinu ovu, jer u tuđini nećeš naći domovinu novu!*“

Povijesni događaji imaju snažne zasluge za pojedine sredine i uvijek su temelji za daljnje razvoje određenih područja. Značajni događaji općine Vinica u ovom radu će se samo spomenuti, jer izravno nemaju velik utjecaj na razvoj ruralnog turizma, već kroz

spominjanje mogu poslužiti kao resurs u razvijanju spomenute djelatnosti. Kako bi i za svaki kraj, tako i za općinu Vinica važniji događaji kroz povijest bili su osnivanje škole (djevojačke, dječjačke, a kasnije i miješane), osnivanje Dobrovoljnih vatrogasnih društava i razvoj vatrogastva, osnivanje poštanskog ureda u Vinici, dobivanje ljekarne u Vinici, postojanje Hrvatske čitaonice, osnivanje Viničke štedionice d.d., postojanje u manjoj mjeri željezničke pruge (nastojanje je bilo veće, ali nije zaživjelo), djelovanje nekadašnjeg kina te brojni drugi događaji manje važniji. Postoje dva vrlo zanimljiva događaja koji su se dogodili na području općine Vinica, a u današnje vrijeme nisu često spominjani:

1. Prvi događaj datira iz godine 1926. kada je spominjani Viničanac Marijan Dolanski, zrakoplovni pukovnik-pilot u svrhu popularizacije zrakoplovstva organizirao propagandno letenje koje je završilo tragično i vjerojatno uzrokovalo da zrakoplovstvo na području općine Vinica ne zaživi do danas. Tako u toj nesreći pogibaju sestrična Marijana Dolanskog, Oktavija Jugović-Mirković i pilot kapetan Nikola Miletić. Spomenuta žena je bila prva žrtva zrakoplovstva u Hrvatskoj.
2. Drugi zanimljivi događaj utjecao je da danas na području općine Vinica ne postoji više sačuvane tradicijske gradnje što bi za današnji razvoj ruralnog turizma bilo još veće bogatstvo. Događaj se zbiva tijekom Drugog svjetskog rata kada dolazi do povlačenja njemačke okupatorske vojske prema granici tadašnje Njemačke, koja je od područja općine Vinica tada bila udaljena samo 6 kilometara. Budući da je općina Vinica bila smještena u blizini tadašnje Njemačke granice, njemačka okupatorska vojska je po okolnim mjestima imala spremljenu i sakrivenu municiju. Pred kraj drugog svjetskog rata kod spomenutog povlačenja spomenute vojske, odlučuje se da sva municija koja se nalazila u skloništima sela Mračan ne ostaje tamo nego da se minira, što je izazvalo silnu eksploziju i detonaciju, prilikom čega je uništena većina kuća i ostalih građevina, a nakon toga dolazi do značajnih promjena, pa mjesto poprima noviji izgled i gubi stare vizure.

Kroz ovo poglavlje spomenuti su značajni mještani i događaji općine Vinica, koji kroz spise, priče, dokumente ostaju i čine povijest općine Vinica bogatom i vrijednom.

4.6. Manifestacije

U današnje vrijeme održavanjem i obilježavanjem brojnih manifestacija, pokušava se vratiti u „neka prošla vremena“ i povijesne događaje nekog kraja, pa manifestacije predstavljaju jedinstveni doživljaj za posjetioce i postaju značajan čimbenik pri izboru turističkih destinacija. Neke od manifestacija više se ne održavaju, a prije nekoliko godina privlačile su brojne goste na područje općine Vinica.

Danas su važnije manifestacije Vinička jesen i smotra folkloru koje organiziraju kulturno-umjetničko društvo Vinica u suradnji s općinom. Kroz te manifestacije njeguju se starinski plesovi, pripjevi¹³, karakterističan govor, a isto tako prepoznatljiva narodna nošnja viničkog kraja. Važna manifestacija koja se odvija svake godine je izložba vina koju organizira udruga vinogradara „Vinea“ Vinica, također uz pomoć općine. Ovom manifestacijom učvršćuje se pozicija općine Vinica kao vinogradarskog kraja gdje se proizvode vina visoke kakvoće. Žene u sekciji „Čuvarice narodnih običaja“ iz Gornjeg Ladanja uz suradnju i podršku općine Vinica, obilježavaju neke događaje prigodnim priredbama ili izložbama kao npr. uz Dane kruha. Unazad nekoliko godina, čelnici općine Vinica su prepoznali vrijednost udruga koje djeluju na području općine Vinica i u koje su uključeni mještani svih dobnih skupina. Iz tog razloga svake godine se organizira Martinje u Vinici gdje se predstavljaju Viničke udruge. Uz ponudu kvalitetnih vina, svakako treba spomenuti i gastro ponudu koja objedinjuje sadržajnu ponudu nekog kraja, a za općinu Vinica je to povezano s gastro ponudom zagorskog kraja. Na Vinici ne postoje posebni specijaliteti koji bi se u većoj mjeri mogli svrstati baš u spomenutu općinu, ali su mještani od davnina pripremali i njegovali jela koja bi zasigurno mogla biti atrakcija u gastro ponudi ruralnog turizma.

Zanimljiva ideja¹⁴ vodstva općine Vinica kroz spomenuto Martinje dovodi do pripreme i ponude delicija za svoje mještane i goste upravo u vrijeme obilježavanja Martinja – krštenja mošta. Tako se prikazuje pripremanje raznih jela od pečenja kestena, ponude domaćih kolača, ponude mošta i vina, ponude meda, pripremanje kotlovine, pripremanje krumpira u lončetu, kuhanje rakije, kuhanje graha sa špekom i kobasicama, kuhanje fiš paprikaša, lovački specijaliteti, domaći kruh (postružjak), zagorski štrukli, povetice (savijače), zljevke i još mnogo toga. Takva manifestacija vraća sve posjetitelje u

¹³ Pripjev ili refren - u teoriji književnosti, naziv za dio stiha, stih ili više stihova koji se ponavljaju, obično u pravilnim intervalima, u pjesmi. Izvor: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=50433>, Leksikografski zavod Miroslav Krleža (02.12.2015.)

¹⁴ Službena internetska stranica općine Vinica.

Izvor: <http://www.vinica.hr/index.php/hr/component/k2/item/237-martinje-2014> (13.listopad.2015.)

nekadašnji život ovog kraja i predstavlja atrakciju koja se svakako može iskoristiti i u razvoju ruralnog turizma.

U ovom radu već je spomenuto održavanje sajma na području općine Vinica u nekadašnja vremena. Kako je i spomenuto na sajmovima se trgovalo i takvi sajmovi bili su mjesto okupljanja mnoštva iz općine Vinica i okolnih mjesta. Budući da su se sajmovi održavali i u susjednim mjestima, te nisu karakteristični samo za općinu Vinica, prepoznatljivost viničkog sajma očitovala se u postojanju Prangera (4.4.). U današnje vrijeme sajam se počeo ponovo spominjati i prikazivati kroz uključivanje učenika Osnovne škole Vinica, tako da se ova nekadašnja aktivnost na području općine Vinica (4.4.) prikaže među djecom i sačuva od zaborava. Markov sajam specifičan za općinu Vinica, zbog svoje povijesti trebao bi se razviti u aktivnost za mještane cijele općine i tako zainteresirati sve znatiželjnike i privući ih na područje općine Vinica, a u njegovu organizaciju uključiti udruge koje bi svakako doprinijele njegovom održavanju.

4.7. Kulturne i vjerske ustanove

Općina Vinica ponosi se brojnim kulturnim i vjerskim ustanovama. Upravo zbog njihovog značenja kroz povijest navedeni elementi poprimaju funkciju atrakcije i u ruralnom turizmu. Sama priča o njihovoj povijesti, ljudima koji su doprinijeli u njihovom nastojanju, te svrsi za koje se koriste kroz povijest predstavljaju potencijal od velikog značenja.

4.7.1. Kulturne ustanove

Kada se govori o području općine Vinica nadaleko je poznata činjenica da se u općini Vinica nalazi bogata kulturna ostavština. Nažalost, većina kulturnih atrakcija nije u stanju kakvom zaslužuju i koliko vrijede, ali svakako mogu poslužiti razvoju kulturnog turizma i ruralnog turizma. Postoje mnogi zapisi o kulturno-povijesnoj baštini koja se nalazi na području općine Vinica. Iz monografije općina Vinica može se iščitati da se na jednom od brežuljaka Vinica brega nalaze razvaline nekada velikoga starog grada Viničkog. Zapravo je na spomenutom mjestu bio sagrađen burg koji se spominje u sačuvanoj arhivskoj građi iz prve polovice 14. stoljeća, kao jedan od više burgova koji su u nizinskim i brežuljkastim područjima imali obrambeni značaj i štitili su pristup Varaždinu i Varaždinskom polju (slika 14.). U monografiji općine Vinica se saznaje da se uz spomenuti burg razvilo gradsko naselje, a kako se u Vinici župa razvila u naselje, vlastelinstvo viničko dobilo je ime po župi, dakle vlastelinstvo Vinica. U vlastelinskom

gradu živio je vlastelin ili njegov upravitelj, a ono je bilo upravno-administrativno središte vlastelinstva.

Slika 14. Ruševine starog grada Viničkog - burg Vinica

Izvor: <https://hr.wikipedia.org/wiki/Vinica>

Geografsko predmetno područje na kojem se nisu vodili teški ratovi, kroz povijest je privlačilo brojne grofove, vlasteline, plemiće iz Europe, koji su sa sobom donosili bogatstvo i svoju kulturu. Stoga brojnost starih kulturnih objekata na području općine Vinica nije mala. Zanimljivo je da se na tom području nalaze brojne kurije¹⁵ koje su do danas ostale i održale se, kao što su kurija (Mattačić)-Dolansky ili dobro Vinica Gornja, kurija Keglević, kurija Nyczky (Niczky), kurija Patačić, dvorac Vinica Donja. Neke kurije danas služe kao smještajni objekti, neke se obnavljaju, a neke nažalost propadaju. Takvi objekti zasigurno doprinose razvoju ruralnog turizma, što znači da svakako predstavljaju atrakcije. Upravo zbog svoje starosti, tradicionalne građe kojom su građene, ljudi koji su živjeli u njima, navedene kurije pričaju zanimljivu priču za svaku osobu željnu novih saznanja i informacija.

¹⁵Kurija - (lat. *curia*, znači: dvor)

- a.) U feudalno doba, dvor feudalnih seniora (*curiafeudalis*), pa i dvor samog kralja (*curiaregia*), gdje su bili sudovi na koje su vazali morali dolaziti. U proširenome smislu, kurija katkad znači svaki drugi sud (npr. *curiacomitis*: županov sud)
- b.) Plemićki posjed (*curianobilitaris*) na kojem živi plemić jednoselac bez kmetova.

Izvor: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=34726>,
Leksikografski zavod Miroslav Krleža, (29.listopad.2015.)

U naselju Gornje Ladanje treba spomenuti kao kulturnu atrakciju dvorac Bajnski Dvor s parkom, međutim danas je u privatnom vlasništvu. Vlastelinstvo Bajnski Dvor još 1610. godine utemeljili su plemići Bot de Bayna (Bajna). Kroz godine svog postojanja navedeno vlastelinstvo mijenja svoje vlasnike, ali sigurno najzaslužniji vlasnik koji je vlastelinstvu u ono vrijeme stvorio neprocjenjivu vrijednost bio je grof Ivan Nepomuk Erdödy (Erdedi). On sa svojom suprugom Terezijom Raczinsky (4.5.) koja je bila poljska grofica preuzimanjem vlastelinstva 1864. godine Bajnske Dvove pretvaraju u riznicu europske umjetnosti¹⁶. U dvorcu su bile smještene zbirke i umjetnine glasovitih svjetskih slikara Rembrandta, Rubensa, Dürera, Murilla, Kaulbacha, Lembacha i poljskih slikara neprocjenjive vrijednosti. Međutim, sve biva uništeno u katastrofalnom požaru 1918. godine. Kasnije je kompleks služio i kao psihijatrijska bolnica, a danas je prepušten zubu vremena i propadanju. Pokraj dvorca nalazi se kapela obitelji Erdödy, koja je dosta dobro očuvana izvana, ali nažalost uništene unutrašnjosti. U njoj su sahranjeni Ivan Erdödy godine 1879., te njegova žena Terezija 1909. godine. Kapela je također posjedovala brojne vrijednosti od slika i umjetnina koje su vlasnici prikupljali i njima opremali svoje posjede.

Pretvaranje dvorca u konkretnu turističku atrakciju danas ovisi o vlasnicima, ali se mogu iskoristiti priče i povijest koju je dvorac ostavio iza sebe kao potencijal koji bi privlačio znatiželjnike.

4.7.2. Vjerske ustanove

Na području općine Vinica postoje vjerske atrakcije koje prikazuju vjerski život mještana na tom području. Tako postoje brojni spomenici crkvene umjetnosti. Počevši od župne crkve Sveti Marko Evanđelista, koja se i danas nalazi u Marčanu, dograđivana kroz povijest, datira od 1808. godine kao izgrađena crkva na mjestu porušene stare Viničke župne crkve. Današnje pročelje građeno je kasnobaroknim stilom. U svojoj unutrašnjosti crkva ima brojne slike, simbole, predmete, te ostale detalje u gotičkom i baroknom stilu.

To sve crkvi daje povijesnu ljepotu i čini ju atrakcijom za posjetitelje. Crkva nosi ime sveca zaštitnika općine Vinica. Svake godine 25. travnja obilježava se proslava općine Vinica i u čast sv. Marku ev. održava proštenje koje mještani općine Vinica i okolnih općina rado posjećuju.

¹⁶Prema monografiji općine Vinica

Slika 15. Župna crkva sv. Marka ev. na Vinici

Izvor: <https://www.google.hr/search?q=%C5%BEupna+crkva+vinica&rlz=1C2PR>

Ostale vjerske atrakcije i sadržaji su župni dvor u Vinici koji se nalazi kraj župne crkve. Također i groblje koje je smješteno u naselju Mračan na kojem postoje spomenici iz prve polovine i sredine 19. st. Prolazeći područjem općine Vinica zapažaju se brojne kapele, vinički poklonici raspela, pilovi i ostalo, što svjedoči da su mještani živjeli i žive tradicionalnim vjerskim životom. Brojni vjerski simboli svakako daju cijeloj općini jednu lijepu sliku i prepoznatljivost.

Zanimljivi pil na (slici 16.) ima ambijentalnu vrijednost jer je riječ o zdencu s kipom Majke Božje, a njegova starost se procjenjuje na više od 150 godina. Pil sa zdencem nalazi se u Marčanu i svakako predstavlja atrakciju u ruralnom turizmu zbog spoznaje da su nekada seoske žene na zdencu u sklopu pila prale odjeću. Na betonskim pločama žene su prale odjeću na način da su odjećom udarale o ploče i tako sa njih ispirale prljavštinu umaćući odjeću u betonske kade tako dugo dok odjeća nije bila isprana. Drugi takav pil sa zdencem nalazi se na središnjem trgu Matije Gupca u Vinici i zove se pil sv. Ivana Nepomuka, koji je također imao istu svrhu kao i prethodno navedeni. Pilovi svakako predstavljaju zanimljivost zbog priče koju nose, stoga ih je bitno očuvati jer prikazuju svoj utjecaj u životu mještana kojima su služili kao vjerski spomenik i kao mjesto pranja odjeće, pa se to mjesto još i danas naziva „Perišće“. Mještani su kao nekada, tako i danas ponosni na postojanje pilova, ali isto tako i na postojanje raspela, križeva i svih ostalih vjerskih simbola na svojem području te izražavaju poštovanje prema svecima koje takvi simboli predstavljaju.

Slika 16. Pil Majke Božje žalosne ili Marijin zdenac sa vodom u Marčanu
Izvor: <http://arhiva.vinica.hr/hr/900/sadnja-sezonskog-cvijeca/>

4.8. Sportsko-rekreacijske građevine i tereni

Današnji užurbani život ljudi stvara potrebu za rekreacijom i bavljenjem nekim sportom kako bi svoje tijelo i organizam ljudi održavali u formi i dobrom stanju, a to se u većoj mjeri odnosi na ljude koji žive u urbanim sredinama, bave se poslovima uglavnom u zatvorenim prostorima i u slobodno vrijeme imaju velike potrebe za bavljenjem sportom. U gradovima im je ponuđeni veliki broj sportskih aktivnosti koje mogu izabrati, međutim ljudi traže drugačiju vrstu rekreacije vezanu uz prirodu odnosno ruralna područja. Nudeći mir, svjež zrak, gotovo netaknutu prirodu, mogu ponuditi i bavljenje sportom ili neki oblik rekreacije. Danas lokalne zajednice mnogo ulažu kako bi za te potrebe osigurale potrebne građevine, tereni i ostali sadržaji, a to se provodi i na području općine Vinica na kojem postoje dvije sportske dvorane gdje se sportske aktivnosti mogu odvijati i tijekom zimskih mjeseci. Također, postoje i brojni vanjski sadržaji od nogometnih igrališta za veliki nogomet, više igrališta za mali nogomet, košarkaškog igrališta, odbojkaškog igrališta, boćališta, vanjskog stolnog tenisa, vanjske kuglane, više dječjih igrališta.

Postojeći sadržaji nisu dovoljni i svakako bi bilo potrebno izgraditi, opremiti i osmisliti i druge sadržaje koji bi se uklopili u ponudu ruralnog turizma. Zanimljive ideje bi bile biciklističke staze te ponuda adrenalinske vožnje kroz brdski dio arboretuma Opeka, te povezivanje s nizinskim dijelom gdje bi bilo ponuđeno upoznavanje sa samom kulturom i životom na području općine Vinica. Sve popularniji adrenalinski parkovi, uklopili bi se u prekrasan ambijent arboretuma Opeke gdje ima mjesta za takav sadržaj, a okolina bi se

savršeno uklopila u samu izvedbu. Okolne šume i proplanci idealni su za teren paintballa koji bi privlačio razne tvrtke i njihove djelatnike koji traže sve popularniji teambulding¹⁷ za koji općina Vinica ima svakako resurse i potencijal.

Uz provedeni sportski dan, idealno bi bilo pojesti i odmoriti u nekom ugostiteljsko-smještajnom objektu u istom ruralnom području, te usput saznati i brojne zanimljivosti vezane za kulturu i rad, povijesnu baštinu i slično.

4.9. Atrakcije zbog atrakcija - tradicijsko graditeljstvo u općini Vinica

Svako područje postaje prepoznatljivo po tradicijskom graditeljstvu koje je karakterizirano i posebno za neko područje. Zbog bogate povijesti, općina Vinica je bila mjesto građenja različitih objekata i građevina za različite svrhe. Danas, svako novo neplansko građenje preobražava sela i ruralna područja jer se dozvoljava „moderniji“ način gradnje koji se najčešće ne uklapa u sam pejzaž, odnosno ruralno područje. Nekada se gradilo skromnije i više se pridonosilo uklapanju u prostorno i pejzažno okruženje. Ipak, na području općine Vinica sačuvano je dosta nekadašnjih objekata, neki su obnovljeni, a neki nažalost propadaju. Danas bi svi takvi objekti bili od velike koristi u funkciji razvoja ruralnog turizma kao smještajni kapaciteti, mjesta gdje bi se prikazivao nekadašnji život, razni muzeji, etno kuće i slično, odnosno privlačili bi znatiželjnike, turiste, goste, prolaznike.

U monografiji općine Vinica spominje se kurija Rajner gdje se prenose riječi iz EKOFAST¹⁸ letka iz 1994. godine „*Rijedak primjer pravednog odnosa prema viničkim graditeljskim spomenicima. Ljepota ove građevine sačuvana je savješću vlasnika koji poznaju njena spomenička obilježja i nastoje u njoj živjeti životom koji ne razara prostorne i građevinske odlike*“. Navedeni tekst pokazuje skladan odnos života ljudi s objektima koje su izgradili i tako uklopili u ruralno područje te formirali ruralni život na nekom području.

Osim dvoraca i kurija na području općine nalaze se i brojne zanimljive stare kuće i gospodarski objekti koje bi trebalo sačuvati kao spomenike. Stare drveno-kamene kuće koje se u ovim krajevima nazivaju hiže arhitektonski su jednostavne, skladne, tople i humane. Od nekada su takve stare hiže u prostoru svojih okućnica imale gospodarske

¹⁷ Teambulding - definicija se odnosi na proces uspostavljanja razvoja i većeg osjećaja za suradnju među kolegama, ali i međusobnog povjerenja. Upravo su brojna ruralna područja prepoznala teambulding i povezala ga sa ruralnim područjem u jednu primamljivu cjelinu, *izvor*: internetska stranica Poslovni dnevnik.hr, <http://www.poslovni.hr/after5/teambulding> (02.12.2015.)

¹⁸ ECOFAST (EKOFAST) - European Council for the Village and Small town (Europsko vijeće za sela i male gradove) osnovano je 1984. godine u svrhu unapređivanja dobrobiti seoskih zajednica i čuvanja ruralnog nasljeđa Europe. *Izvor*: <http://www.ecovast.hr/> (02.12.2015.)

objekte, a oni su se sastojali od štaglja, škednja sa sjenikom, parmom, prostora za kola i sprave za oranje, kukurušnjaka od pletera za spremanje kukuruza, štala, koteca, kokošinjca. Uz ove objekte koji su bili potrebni za svakodnevni život, mještani općine Vinica zbog života u vinogradarskom kraju od nekada grade i klijeti koje također izrađuju tradicijskim graditeljstvom. Spomenuti kamen „Vinicit“ uvelike je imao utjecaj u gradnji na području općine Vinica. Objekti i građevine koje se grade u nekadašnje doba svojim tlocrtnim oblicima zadržavaju oblik jednostranične i dvostranične brvnare. Za takve građevine koje potječu iz 17. st. karakteristični su i razni elementi, a najviše ukrasi oko prozora. Kasnijih godina pojavljuju se i brvnare te mlade zgrade iz razdoblja jozefinizma s malim zabatom prema ulici, a dužnom stranom prema dvorištu. I u ovom stilu građenja se pojavljuju brojni motivi i elementi koji su objektima doprinosili ljepotu građenja.

Spomenute kleti su se također gradile od kamenih blokova kamena „Vinicit“, a takav način građenja i upotreba takvog materijala kod gradnje se danas polako zaboravlja i prelazi na gradnju suvremenijim materijalima. Stavljanjem u funkciju samo jedne etno kuće u tradicijskom graditeljskom stilu, opremljenu sa starinskim spravama, priborima, oruđem bio bi savršen mamac za goste.

Slika 17. Stara kuća tradicijske gradnje na području općine Vinica
Izvor: <http://www.timnekretnine.hr/de/prodaja/kuca/61/obiteljske-kuce-Vinica>

4.10. Ideje za razvoj ruralnog turizma na području općine Vinica

Na temelju popisanih resursa, atrakcija i ukupnim potencijalom općine Vinica mogu se oblikovati brojne ideje u korist razvoja ruralnog turizma. Već u monografiji općine Vinica iz 1997. godine Biserka Vlahović spominje turizam kao jedan segment koji bi trebao biti prioritet u općenitom razvoju općine Vinica. Blizina županijskom središtu

Varaždinu, povoljan geografski položaj, blizina državne granice s Republikom Slovenijom, postojeći su preduvjeti koji mogu pokrenuti turizam. Spominju se različite vrste turizma koje bi općina Vinica mogla provesti, kao što su lovni, zdravstveni te turizam koji bi uključivao razne sportove odnosno organiziranje različitih sportskih manifestacija.

U istoj monografiji spominje se i mogućnost razvoja seoskog turizma te su bili pokušaji pokretanja takve vrste turizma, koji nisu zaživjeli. Osmisliti ponudu ruralnog turizma općine Vinica ne bi trebao biti veliki problem zbog prepoznatih atrakcija. Uz atrakcije, osnova su prirodni resursi. Neke od ideja za razvoj ruralnog turizma u manjoj mjeri su spominjane kroz rad, a sigurno bi se ideje same pojavljivale kada bi se npr. krenulo s uređenjem jedne etno kuće. Sve što se nalazi na opisanom području uklopilo bi se i imalo veći ili manji utjecaj. Prirodni resursi sa šumama bjelogorice, crnogorice, raznog zimzelenog bilja također su nemjerljivi potencijal koji u bilo koje godišnje doba mogu poslužiti za šetnju te tako razviti čvrstu turističku ponudu. Međutim, zbog zapuštenosti šuma i šumskih putova kojima su mještani nekada svakodnevno prolazili, takva mjesta danas nisu prohodna, ali predstavljaju neprocjenjivu vrijednost u osmišljavanju sadržaja ruralnog turizma. Svi općinski čelnici koji su dolazili na vlast pokušavali su oplemeniti sve što općina Vinica nudi i ponuditi u svrhu turizma. U većoj mjeri do danas se to nije dogodilo. U monografiji općine Vinica spominje se osnivanje Turističke zajednice općine Vinica 1995. godine. Turistička zajednica do danas nije zaživjela, jer nije bio pokrenut niti jedan oblik turizma. Znači, postojala je želja da se očuvaju turističke atrakcije, razviju u većoj mjeri i posluže u turizmu te doprinose koristi cijele zajednice. I tadašnja Turistička zajednica općine Vinica (1995.) imala je zadatak okupiti i potaknuti na aktivno sudjelovanje fizičke i pravne osobe u unapređenju vrijednosti viničkog kraja. Nedostatak financijskih sredstva uvelike je kočio ostvarenje te ideje.

Danas se putem raznih natječaja za prijavu na projekte mogu prikupiti financijska sredstva koja odobrava država i Europska unija kako bi se realizirale razvojne ideje za općinu Vinica. Pregledom službene internetske stranice općine Vinica¹⁹ vidi se nastojanje današnjih općinskih čelnika da se pokrene bilo kakav oblik turizma, pa tako i ruralni turizam. Jedan od projektnih ideja je poučno pješačka-biciklistička staza „Tragovi viničke prošlosti“ koja bi prolazila nekim navedenim atrakcijama u ovom radu i objedinila stare povijesne atrakcije, ali i prirodne resurse viničkog kraja. Zanimljivost ovog projekata je i

¹⁹Službena internetska stranica općine Vinica.

Izvor: <http://www.vinica.hr/index.php/hr/component/k2/item/696-op%C4%87ina-vinica-prijavila-projekte> (12.studeni 2015.)

gradnja vidikovca kod starog grada viničkog, što bi doprinijelo većoj znatiželji turista, gostiju, prolaznika prema cijelom viničkom kraju.

Ukoliko bi krenuo ozbiljan razvoj ruralnog turizma, pojavili bi se brojni izazovi koje bi trebalo provoditi da isti razvoj zaživi. U početku bi bilo potrebno privući ljude i ponuditi im pripremljeni ruralni turizam, a općina Vinica tu ima mogućnost dovesti znatiželjnike, turiste, goste prolaznike kroz djelovanje svojih udruga koje dovode svojim aktivnostima već sada znatiželjnike, a kada bi bilo više sadržaja za ponuditi, takvi gosti bi se vraćali, ali i usmenom predajom doveli svoje bližnje što je jedna dobra promidžba koja ne zahtjeva financijska sredstva, a vrlo je djelotvorna. Udruge od kulturno-umjetničkog društva, lovačka udruga, ribička udruga, sportske udruge, učenička zadruga, te pojedinci kroz svoj rad doprinose promociji i prepoznatljivosti općine Vinica. Ulogu u svemu tome ima i motoristički klub „Bombelles“ Vinica koji organizacijom međunarodnog moto susreta na području općine Vinica svake godine privlači zaljubljenike u motore iz Hrvatske, ali i susjednih zemalja. Takvi gosti bi se sigurno zadržali ili se vratili ukoliko bi im se ponudili neki zanimljivi sadržaji.

Ideja je mnogo, a može ih biti još i više, mogu se stalno nadopunjavati, osmišljavati, stvarati. Bitno je da se ideje ne zaborave, da se ne zaborave atrakcije, a zbog svega što općina Vinica nudi bitno je da se većina toga iskoristi kroz ruralni turizam.

4.11. Problemi u razvoju ruralnog turizma na području općine Vinica

Trenutno, najveći problem u razvoju ruralnog turizma je taj da općina Vinica trenutno nema razvijen niti jedan oblik turizma na svom području. Potencijali ove općine su veliki, ali do sada nisu iskorišteni. Neki od problema su u tome što na području općine Vinica ne postoji niti jedan privatni ugostiteljsko-turistički objekt, kušaona ili bilo kakvi turistički objekti koji bi mogli poslužiti u ruralnom turizmu.

Atrakcije u vlasništvu države ili općine nisu iskorištene u mjeri kako bi to zahtijevali turistički standardi za razvoj bilo kakve vrste turizma. Tako jedna velika atrakcija koja je opisivana kroz ovaj rad arboretum Opeka i istoimeni dvorac postoje, uređuju se u mjeri da se bar malo očuvaju i posjetitelji ih mogu posjetiti, ali samo u smislu razgledavanja i nisu im pruženi nikakvi turistički sadržaji koji bi se uklopili u turističku ponudu, gdje bi mogli kupiti neki prepoznatljivi suvenir, turističke karte, prатnju lokalnog turističkog vodiča i ostalo. Nezainteresiranost mještana, privatnih vlasnika da svoja imanja

stave u funkciju bavljenja turizmom (pa i ruralnim turizmom) dovode do toga da ni čelništvo općine ne može poticati razvoj turizma jer ne postoje osnovni turistički objekti.

Također nije zanemariv problem nesređenih posjedovno-vlasničkih i imovinsko-pravnih odnosa gdje nisu točno definirani vlasnici. Taj problem postoji na nivou Republike Hrvatske i potrebno je dugo vremena da se on riješi. S druge strane se pojavljuju problemi financijske prirode, međutim važno je krenuti u nešto samostalno koliko je to moguće, ne očekujući nepovratnu financijsku pomoć odmah na početku. Općinska vlast i lokalna zajednica sigurno bi pomogle u okvirima svojih ovlasti i mogućnosti u tom nastojanju, jer je prioritet i potreba općine da kroz razvoj ruralnog turizma pridonosi svojoj prepoznatljivosti.

Analizirane atrakcije viničkog kraja poslužile bi razvoju ruralnog turizma i pridonijeti će njegovu razvoju ukoliko postoji čvrsta želja, zajedništvo i razumijevanje čime se dolazi do realizacije ideja. Pripadnost turističkoj zoni Haloze-Zagorje, iskoristivost potencijala kojeg ovom području daju pitomi brežuljci i bavljenje vinogradarstvom, nisu iskorištene za osnivanje vinske ceste. Želja za njom postoji, a sigurno bi se učinilo sve da se povuku financijska sredstva za provedbu takvog projekta. Jedan od problema nepostojanja vinske ceste je nedostatak bilo kakvog sadržaja (kušane, vinskog hrama, vinotočja) na dionici buduće vinske ceste²⁰.

Problemi će se u bilo kakvom razvoju pojavljivati i uvijek će biti prisutni. Dobrom provedbom zamišljenih ideja, sigurno bi se trebalo oduprijeti problemima i težiti ostvarenju cilja, a u ovom radu je to razvoj ruralnog turizma.

²⁰Možda je bitno napomenuti da općina Vinica graniči sa susjednom općinom Cestica koja takvu vrstu turizma ima razvijenu i razvija ju i dalje.

4.12. SWOT analiza razvoja ruralnog turizma na području općine Vinica

U razvojnom procesu uobičajena je izrada SWOT analize²¹. Znajući da se SWOT analizom sagledavaju pozitivne i negativne strane samog razvoja bilo koje vrste, uočava se i izloženost unutarnjim snagama i slabostima, te vanjska izloženost prilikama i prijetnjama.

Za potrebe ovog rada sastavljena je SWOT analiza kojom bi se uvidjele snage, slabosti, mogućnosti i prijetnje u razvoju ruralnog turizma općine Vinica. Budući da do danas ruralni turizam nije razvijen na tom području, SWOT analiza može poslužiti donositeljima odluka da iskoriste prednosti i mogućnosti, odnosno da otklone nedostatke i prijetnje prilikom kreiranja budućih ideja vezanih za razvoj ruralnog turizma.

<i>Snage</i>	<i>Slabosti</i>
<p><u>DRUŠTVENI ELEMENTI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - starinski običaji koji se prenašaju s generacije na generaciju - poznati Viničanci i događaji koji obilježavaju općinu Vinica - uključivanje mještana kroz aktivnosti brojnih udruga <p><u>PRIRODNO-GEOGRAFSKI ELEMENTI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - očuvani ruralni prostor s nizinom u jednom dijelu i pitomim brežuljcima u drugom dijelu - pozicija općine Vinica - razvijeno vinogradarstvo <p><u>KULTURNO-POVJESNI ELEMENTI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - brojne stare kurije, dvorci, građevine - starost općine Vinica sa bogatom povijesti i kulturom <p><u>CJELOKUPNI ELEMENTI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - cestovna povezanost (blizina granice sa Slovenijom, blizina središta županije Varaždina-baroknog grada) - nepostojanje teške industrije u većoj mjeri 	<p><u>DRUŠTVENI ELEMENTI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - želja za razvojem ruralnog turizma dugi niz godina, a ništa pokrenuto <p><u>PRIRODNO-GEOGRAFSKI ELEMENTI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sve manje obrađivanih poljoprivrednih površina <p><u>KULTURNO-POVJESNI ELEMENTI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - neka povijesna i kulturna baština nezaštićena, a koja ima potencijal za to <p><u>CJELOKUPNI ELEMENTI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nepostojanje bilo kakvog oblika turizma - nepostojanje turističke zajednice - veća briga za održivi razvoj i zaštitu okoliša

Shema 2. SWOT analiza općine Vinica – snage i slabosti

²¹ SWOT analiza je često primjenjivana analitička metoda zbog svoje jednostavnosti koja omogućuje kvalitetno strateško planiranje razvoja projekta i samih organizacija.

Izvor: <http://www.eu-projekti.info/sto-je-swot-analiza> (13. studeni 2015.)

<i>Mogućnosti</i>	<i>Prijetnje</i>
<p><u>DRUŠTVENI ELEMENTI</u> - život mještana koji od davnina naseljavaju općinu Vinica, njihova kultura i povijest</p> <p><u>PRIRODNO-GEOGRAFSKI ELEMENTI</u> - nerazvijeni ruralni prostor, veliki potencijal za razvoj - zaštita i očuvanje prirode i okoliša</p> <p><u>KULTURNO-POVJESNI ELEMENTI</u> - prikazivanje kulturno-povijesnih događaja kroz današnji život</p> <p><u>CJELOKUPNI ELEMENTI</u> - iskorištavanje fondova, javljanje na nacionalne natječaje kao i fondove europske unije - ponovno otvaranje turističke zajednice - daljnje pozicioniranje na turističkom tržištu - stvoriti prepoznatljivost koja ne postoji drugdje ili je rijetka, a potencijal postoji - pomaganje i podržavanje zainteresiranih kroz savjetovanje i financijsku pomoć u segmentu razvoja ruralnog turizma - suradnja sa susjednim općinama, te lokalnim zajednicama u republici Hrvatskoj, ali i šire - promocija tradicijskih i jedinstvenih elemenata (možda i zaštita nekih stvari ukoliko se mogu ispuniti zahtjevi)</p>	<p><u>DRUŠTVENI ELEMENTI</u> - promjene lokalne vlasti, te zahtijevanje i provođenje svojih programa</p> <p><u>PRIRODNO-GEOGRAFSKI ELEMENTI</u> - elementarne nepogode - neplanirano onečišćenje okoliša - požari na objektima i područjima koji bi se mogli iskoristiti za ruralni turizam (nekoliko takvih požara već bilo)</p> <p><u>KULTURNO-POVJESNI ELEMENTI</u> - kulturno zaštićeni spomenici pod strogim uvjetima prilikom uređivanja ili prenamjene</p> <p><u>CJELOKUPNI ELEMENTI</u> - nepostojanje nikakvih turističkih sadržaja (kod pokretanja teže uključivanje na turističko tržište) - okolne općine kod kojih postoji ruralni turizam - zbog svoje veličine i broja stanovništva, gubitak statusa općine ukoliko dođe do decentralizacije na nacionalnoj razini</p>

Shema 3. SWOT analiza općine Vinica - mogućnosti i prijetnje

5. ZAKLJUČAK

Da bi se stvorile pretpostavke za razvoj ruralnog turizma na području općine Vinica nužno je opisati, kategorizirati i sistematizirati postojeće turističke atrakcije. Opisivanjem, kategorizacijom i sistematizacijom svih turističkih atrakcija na području općine Vinica dobiven je temelj za razvoj ruralnog turizma, koji bi trebao omogućiti navedeni razvoj.

Danas, svako područje želi zadržati svoj identitet njegujući povijest i prepoznatljivost kroz atrakcije. Općina Vinica, kao izrazito ruralno područje, ima potencijala za razvoj ruralnog turizma tijekom cijele godine, zahvaljujući potrebi za zdravim načinom života umornih ljudi iz urbanih sredina. Tako pretpostavljen razvoj ruralnog turizma pridonosio bi razvoju lokalne zajednice. Ovim radom uvidjele su se mnoge atrakcije koje bi upravo kroz ruralni turizam mogle doprinijeti da se općina Vinica dalje razvije i zadrži svoju prepoznatljivost. Kroz rad su prema metodologiji „*Turistička atrakcijska osnova*“ (Kušen, 2002.) pronađene sljedeće turističke atrakcije:

- a) Geološke značajke prostora - ima svoje važno uporište i značenje u razvoju ruralnog turizma jer se općina Vinica nalazi na karakterističnom ruralnom području, gdje su zastupljeni različiti oblici reljefa koji se idealno uklapaju u okolinu. Atrakcije u ovom smislu predstavlja blizina rijeke Drave, izvori, potoci, organogeni vapneni pješčenjak, bogato i plodno tlo, te na rubnom dijelu općine Vinica i bogata nalazišta rudače.
- b) Zaštićena prirodna baština - potrebno je provesti daljnju zaštitu i očuvanje arboretuma Opeke kao sadašnju osnovnu turističku atrakciju općine Vinice koja privlači posjetioce. Potrebno je osmišljavanje novih sadržaja kako bi se arboretum stavio u širu funkciju korištenja.
- c) Zaštićena kulturno-povijesna baština - također kao i arboretum, i dvorac Opeka čeka obnovu i stavljanje u funkciju kao objekt u kojem bi se mogli smjestiti brojni turistički sadržaji koji bi nedvojbeno privlačili znatiželjnike, turiste, goste, prolaznike na ruralno područje općine Vinica.
- d) Kultura života i rada - sadrži brojne društvene atrakcije vezane uz život ljudi na ruralnom području koji su kroz povijest njegovali tradiciju te u naslijeđe ostavili brojne predmete, alate, tradicionalna znanja, obrte, običaje, priče i drugo, što je od neprocjenjive važnosti. Za područje općine Vinica značajne su atrakcije poput djelovanja kulturnih umjetničkih društava, raznih udruga, vatrogasnih društava.

Stara vinička nošnja koju su prenašali s generacija na generacije bila bi jedna od važnih atrakcija u ruralnom turizmu.

- e) Znamenite osobe i povijesni događaji - prikazuju atrakcije koje bi kroz priče o postojanju, djelovanju znamenitih osoba bile zanimljive za znatiželjnike, a povijesni događaji bi kroz današnji prikaz privlačili znatiželjnike, turiste, goste, prolaznike na područje općine Vinica. Kroz ovaj rad spominju se tri značajne osobe sa područja općine Vinica koje svojim djelovanjem zaslužuju epitet znamenitih i zaslužnih Viničanaca. To su bili grofica Terezija Erdödy rođ. Raczynska, grof Marko Bombelles mlađi i gospodin Marijan Dolanski.
- f) Manifestacije - danas sve više postaju zanimljivost koja privlači ljude u neku destinaciju, uz koju se nude i brojni drugi sadržaji vezani uz ruralni turizam (npr. ugostiteljski sadržaji, smještajni kapaciteti...). Za razvoj ruralnog turizma na području općine Vinica bila bi zanimljiva revitalizacija nekadašnje manifestacije Viničke jeseni, svake godine obilježavanje Martinja, redovito održavanje izložbe vina, smotri folklor, prikaz nekadašnjeg načina života i sličnih događanja.
- g) Kulturne i vjerske ustanove - općina Vinica može temeljiti razvoj ruralnog turizma na postojećim kulturnim i vjerskim ustanovama kao što su crkve, pilovi, stari burg Vinica, te ostale ustanove koje su građene prepoznatljivom gradnjom. Kako bi izvornost ruralnog eksterijera dobio još veći sjaj, trebalo bi uložiti znatna financijska sredstva na obnovu postojećih ustanova.
- h) Sportsko-rekreacijske građevine i tereni - do sada su sve sportsko-rekreacijske građevine i tereni na području općine Vinica služili za sportsko-rekreacijske aktivnosti mještana. Razvojem ruralnog turizma bilo bi potrebno obogatiti takvu ponudu kroz npr. adrenalinski park, biciklističku stazu, teren za paintball i ostalo, što bi omogućilo da se gosti zadržavaju nekoliko dana na području općine Vinica.
- i) Atrakcije zbog atrakcija - postojeće tradicijsko graditeljstvo je sigurno važan segment u razvoju ruralnog turizma u smislu prikaza tradicijske gradnje koja je karakteristična za područje općine Vinica s naglaskom na kamen „Vinicit“.

Mještani koji žive na području općine Vinica svjesni su atrakcija koje njihovo područje posjeduje, međutim do sada nisu analizirali njihov potencijal za razvoj ruralnog turizma i na razvoj cijele lokalne zajednice. Iz rezultata istraživanja se može zaključiti kako općina Vinica može svojim potencijalnim atrakcijama participirati u ruralnom turizmu kontinentalne Hrvatske s naglaskom na agroturizam u kombinaciji s kulturnim turizmom, za što je potrebno zalaganje samih mještana, donositelja odluka u općini Vinica te različitih institucija na lokalnoj i nacionalnoj razini.

6. LITERATURA

1. Čorak S., Mikačić V.: Znanstvena edicija, Knjiga broj 3, Ruralni turizam (plavo,bijelo,crveno), Kušen E., 2006. Institut za turizam, Zagreb
2. Defilippis J.(1993): Upravljanje integralnim razvitkom ruralnih područja, Sociologija i prostor, broj 31, str. 35-39
3. Demonja D., Ružić P.: Ruralni turizam u Hrvatskoj s hrvatskim primjerima dobre prakse i europskim iskustvima, 2010., MERDIJANI, Zagreb
4. Krajnović A., Čičin-Šain D., Predovan M. (2011): Strateško upravljanje razvojem ruralnog turizma - problemi i smjernice, Oeconomica Jadertina, broj 1, str. 30-45
5. Kušen E.: Turistička atrakcijska osnova, 2002., Institut za turizam, Zagreb
6. Ozimec R., Šincek D. (2010): Speleološki objekti Ravne gore i njihov značaj, Radovi Zavoda za znanstveni rad HAZU Varaždin, broj 20, str. 65-103
7. Ružić P: Ruralni turizam, 2009., institut za poljoprivredu i turizam Poreč
8. Svržnjak K., Kantar S., Jerčinović S., Kamenjak D.: Ruralni turizam - Uvod u destinacijski menadžment, 2014., Visoko gospodarsko učilište u Križevcima, Križevci, 2014.
9. Vlahović B., Monografija općina Vinica, Poglavarstvo općine Vinica, 1997.
10. Vukonić B., Čavlek N. i sur., 2001. Rječnik turizma, Masmedia Zagreb

Internetske stranice:

11. Službena internetska stranica Dobrovoljnog vatrogasnog društva Vinica: <http://dvdvinica.hr/> (23.listopad 2015.)
12. Službena internetska stranica ECOVAST Hrvatske sekcije (Europsko vijeće za sela i male gradove): <http://www.ecovast.hr/> (02.prosinac 2015.)
13. Službena internetska stranica eu-projekti.info: <http://www.eu-projekti.info/sto-je-swot-analiza> (13.studeni 2015.)
14. Službena internetska stranica Hrvatskog strukovnog nazivlja: <http://struna.ihjj.hr/> (03. prosinac 2015.)

15. Službena internetska stranica Hrvatsko šumarsko društvo: <http://www.sumari.hr/sumari/> (26. listopad 2015.)
16. Službena internetska stranica Leksikografski zavod Miroslava Krlež: <http://www.lzmk.hr/hr/> (29. listopad i 02.prosinac 2015.)
17. Službena internetska stranica Model destinacijskog menadžmenta za zdravstveni i ruralni turizam: <http://baza.health-and-rural-tourism.info/> (03. prosinac 2015.)
18. Službena internetska stranica općine Vinica: <http://www.vinica.hr/index.php/hr/> (13.studenj 2015.)
19. Službena internetska stranica osnovne škole Vinica: <http://os-vinica.skole.hr/> (23.listopad 2015.)
20. Službena internetska stranica portala Poslovni dnevnik: <http://www.poslovni.hr/> (02.prosinac 2015.)

SAŽETAK

Bilo koji oblik turizma na nekom području gotovo je nemoguće razvijati, ako na tom području ne postoje turističke atrakcije koje predstavljaju temelj turističke potražnje.

U radu se na području općine Vinica identificiraju postojeće i potencijalne turističke atrakcije za razvoj ruralnog turizma, a zatim se pomoću metodologije „*Turistička atrakcijska osnova*“ svrstavaju kategorije. Rezultati istraživanja pokazuju da općina Vinica ima mnoštvo atrakcija na kojima može temeljiti razvoj različitih oblika ruralnog turizma. S obzirom da većina atrakcija pripada kategoriji geološke značajke prostora, zaštićena prirodna baština, kultura života i rada, manifestacije te tradicijsko graditeljstvo moguće je razvijati agroturizam. S druge strane, postoje i atrakcije koje pripadaju u zaštićenu kulturno-povijesnu baštinu, znamenite osobe i povijesni događaji, kulturne i vjerske ustanove, koje predstavljaju osnovu za razvoj kulturnog turizma.

Ključne riječi: Općina Vinica, turističke atrakcije u ruralnom turizmu, ruralno područje, mogućnosti razvoja ruralnog turizma.